

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

TRESTNÉ ČINY PROTI SVOBODĚ

Autor práce: Tomáš Kosan

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2019

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval(a) samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce – v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS a v tištěné podobě knihovnou VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce, JUDr. Jiřímu Hruškovi, Ph.D., za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce. Dále bych chtěl poděkovat přátelům, blízkým, a především své rodině za veškerou podporu.

ABSTRAKT

KOSAN, T. *Trestné činy proti svobodě: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2019. 64 s. Vedoucí bakalářské práce: JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

Klíčová slova: trestné činy, loupež, vydírání, objekt, objektivní stránka, subjekt, subjektivní stránka, trestní zákon trestní zákoník, pachatel

Tato Bakalářská práce se z obecně zaobírá trestnými činy proti svobodě, konkrétně pak trestnými činy loupeže podle § 173 TZ a vydírání dle § 175 TZ. První část bakalářské práce je věnována obecné charakteristice trestných činů proti svobodě, konkrétně tedy charakteristice prvního dílu hlavy II trestního zákoníku. Dále potom výkladu základní terminologie, který je více rozvinut v následujících kapitolách a vymezení rozdílů předmětných skutkových podstat výše uvedených trestných činů. Další část bakalářské práce je věnována analýze skutkových podstat trestných činů loupeže dle § 173 TZ a vydírání dle § 175 a výkladu zákonných znaků. Následně je provedena vzájemná komparace skutkových podstat trestných činů loupeže dle § 173 TZ a vydírání dle § 175 TZ. V závěru práce je provedena další komparace, která se tentokrát zabývá porovnáním české trestněprávní úpravy výše uvedených trestných činů s trestněprávní úpravou Slovenské republiky a naznačení úpravy zákona de lege ferenda.

ABSTRACT

KOSAN, T. *Crimes against freedom: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2019. 64 p. Supervisor: JUDr. Jiří Hruška, Ph.D.

Key words: crimes, robbery, extortion, object, objectivity, subject, subjectivity, criminal law, criminal, the criminal code, offender

This bachelor thesis from the general perspective, deals with offences against freedom. From the specific point of view deals with the crime robbery and extortion according to the criminal code. The first part of the bachelor thesis is devoted to the general characteristic of the crimes against freedom, thus the first part of title II of the criminal code. Further in the thesis, you can find the interpretation of basic terminology, which is more developed in the following chapters and the definition of differences of the the actus reus of the mentioned crimes of criminal acts. The next part of the thesis is dedicated to the analysis of the actus reus of the crimes, of the robbery according to § 173 of the CC and extortion according to § 175, and the interpretation of the above-mentioned concepts and legal characters. In the second half of the work is performed mutual comparison of the actus reus of the crimes, the robbery according to § 173 of the CC and extortion according § 175. At the conclusion of the work is performed another comparison, which is this time the comparison of Czech criminal law of the crimes listed above offences with the criminal law by of the Slovak republic. At the end of the work is suggested an adjustment de lege ferenda.

Obsah

Úvod.....	7
1 Cíl a metodika bakalářské práce	9
2 Charakteristika trestných činů proti svobodě.....	10
2.1 Násilí	11
2.2 Pohrůžka bezprostředního násilí (§ 173).....	12
2.3 Pohrůžka násilí (§ 175).....	13
2.4 Pohrůžka jiné těžké újmy (§ 175, § 176).....	13
3 Analýza skutkové podstaty trestného činu loupeže podle § 173 TZ a výklad vybraných zákonných znaků	15
4 Analýza skutkové podstaty trestného činu vydírání podle § 175 TZ a výklad vybraných zákonných znaků	28
5 Vzájemné porovnání znaků skutkových podstat trestných činů loupeže podle § 173 a vydírání podle § 175 TZ).....	40
6 Komparace znaků skutkových podstat vybraných trestných činů proti svobodě se slovenskou trestněprávní úpravou.....	45
6.1 Porovnání znaků základních skutkových podstat trestných činů loupeže a vydírání podle českého a slovenského trestního zákona.....	45
6.2 Porovnání znaků kvalifikovaných skutkových podstat trestných činů loupeže a vydírání podle českého a slovenského trestního zákona.....	47
6.3 Porovnání trestních sankcí u trestného činu loupeže dle § 173 TZ a trestného činu vydírání dle § 175 TZ s trestními sankcemi trestných činů loupeže dle § 188 STZ a vydírání dle § 189 STZ.....	53
Závěr a úvaha de lege ferenda.....	55
Seznam použitých zdrojů	57
Seznam zkratk	61
Seznam tabulek a grafů	62
Přílohy.....	63

Úvod

Společnost se již odpradáвна potýká s nebezpečným, společensky škodlivým jednáním. Každé takové jednání, jež vykazuje všechny znaky uvedené v trestním zákoníku je protiprávní a je trestným činem. Trestné činy jsou upraveny v trestním zákoníku, tak aby docházelo k jejich trestání. Výjimkou nejsou ani trestné činy proti svobodě, které jsou tématem této bakalářské práce. Konkrétně se tato práce zabývá dvěma trestnými činy, jimiž jsou loupež dle § 173 TZ a vydírání dle § 175 TZ.

Toto téma náleží nepochybně mezi aktuální, a to zejména s ohledem na svoji závažnost, neboť vymezením předmětných znaků skutkových podstat trestných činů proti svobodě a stanovením trestních sankcí za taková jednání chrání zákonodárce jedno ze základních lidských práv – právo na svobodu v komplexní podobě. Výše zmíněná aktuálnost je rovněž autorova důvod, proč si zvolil toto téma.

Jelikož trestný čin loupeže a vydírání patří z trestných činů proti svobodě k těm nejčastěji páchaným¹, zaměřil jsem se právě na ně, neboť obětí těchto činů se může stát každý z nás v každodenním běžném životě, i když vydírání probíhá spíše v latentní formě.

Bakalářská práce je rozdělena do pěti kapitol, z čehož jsou první tři kapitoly teoretického charakteru a zbývající dvě kapitoly se zaměřují na praktické provedení zvoleného tématu.

V první kapitole se autor práce charakterizuje druhou hlavu zvláštní části trestního zákoníku-trestné činy proti svobodě vysvětluje pojmy, které jsou následně používány v následujících kapitolách.

V druhé a třetí kapitole je provedena analýza skutkové podstaty trestného činu loupeže dle § 173 TZ a trestného činu vydírání dle § 175 TZ s výkladem vybraných zákonných znaků. Tímto způsobem autor práce jednoznačně vymezil rozdíly trestní odpovědnosti ve vztahu k výše vybraným trestným činům trestní úpravy.

Ve čtvrté kapitole, která je praktického zaměření, je provedena komparace výše uvedených trestných činů s vyvozením rozdílných znaků jejich skutkových podstat.

¹ Vychází ze statistických přehledů kriminality za rok 2018 dostupných z <https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2018.aspx>

Ke zpracování další a rovněž praktické kapitole byla použita opět komparační metoda, tentokrát za účelem vzájemného porovnání trestněprávní úpravy vybraných trestných činů proti svobodě, v tomto případě však s cizím prvkem. Za komparát byla zvolena odpovídající slovenská trestněprávní úprava (zákon č. 300/2005 Z. z) loupeže dle § 188 a vydírání dle § 189 slovenského trestního zákoníku.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Tato bakalářská práce se věnuje trestným činům proti svobodě, a to s konkrétním zaměřením na trestný čin loupeže dle § 173 TZ a trestný čin vydírání dle § 175 TZ. V práci je provedena analýza skutkových podstat těchto dvou trestných činů s výkladem zákonných znaků, čímž došlo k jasnému vymezení podmínek trestní odpovědnosti ve vztahu k výše uvedeným trestným činům. Tento výstup představuje jeden z cílů bakalářské práce.

V další části práce její autor využil metodu komparace a porovnal českou trestněprávní úpravu zmíněných trestných činů s odpovídající právní úpravou slovenskou. Výstupem bylo zjištění jednotlivých odlišností, které byly následně zachyceny v grafické podobě. Uvedené představuje druhý z cílů bakalářské práce.

K napsání této práce, a tudíž i k dosažení stanovených cílů dopomohly a byly použity tyto následující metody zkoumání:

- deskriptivní metoda,
- studium odborné literatury, a to především zákoníků a soudních spisů,
- analýza,
- komparační metoda, především v kapitole 5 a 6,
- indukce,
- dedukce.

2 Charakteristika trestných činů proti svobodě

Svoboda člověka, práva na ochranu osobnosti, soukromí, nedotknutelnost osoby, to vše patří k důležitým právům a zájmům člověka, které se se svým významem blíží k těm nejvyšším hodnotám, tedy k životu a zdraví.²

Hlava II. zvláštní části trestního zákoníku (dále jen „TZ“) je rozdělena na dva díly. První díl obsahuje trestné činy proti svobodě, druhý díl potom trestné činy proti právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství.³

Svoboda představuje druhový **objekt** trestných činů, které spadají pod díl I hlavy II trestního zákoníku. Mimo svobodu se pod druhové objekty řadí také právo na ochranu osobnosti a soukromí.⁴

Chráněna je také svoboda rozhodování, která má velký význam u trestných činů loupeže podle § 173, braní rukojmí podle § 174, a v neposlední řadě u trestných činů vydírání podle § 175.⁵ Mimo výše uvedené trestné činy se pod trestné činy proti svobodě dílu I rovněž řadí tyto trestné činy: § 168 Obchodování s lidmi, § 169 svěřením dítěte do moci jiného, § 170 zbavení osobní svobody, § 171 omezování svobody, § 172 zavlčení, § 176 omezování svobody vyznání, § 177 útisk, § 178 porušování domovní svobody, § 179 porušování svobody sdružování a shromažďování.

Výše zmíněné chráněné zájmy jsou velmi důležité a vedle prvořadých zájmů (život a zdraví), představují co nejširší uplatnění člověka ve společnosti. Náleží rovněž k prioritám trestněprávní ochrany, což se promítá i do trestů odnětí svobody, které je možno uložit za tyto trestné činy namířené proti těmto chráněným zájmům.⁶ Na ochranu osobnostních práv, svobodu a soukromí myslí mimo trestní zákoník také Listina základních práv a svobod (dále jen „LPS“).

V čl. 7 LPS je uvedeno, že nedotknutelnost osoby a jejího soukromí je zaručena a může být omezena jen v případech stanovených zákonem. Článek 8 LPS uvádí, jak je chráněna

² Kuchta, J., a kol. *Kurz trestního práva. Trestní právo hmotné. Zvláštní část.* Praha: C. H. Beck, 2009. 57s.

³ Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář.* 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 1686 s.

⁴ Šámal, P. a kol. *Trestní právo hmotné.* 8.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. 591-592s.

⁵ Kuchta, J., a kol. *Kurz trestního práva. Trestní právo hmotné. Zvláštní část.* Praha: C. H. Beck, 2009. 57s.

⁶ Jelínek, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část.* 3. vyd. Praha: Leges, 2013. 568s.

osobní svoboda. Osobní svobodu chrání ovšem i jiná ustanovení trestního zákoníku, například § 185, § 187, § 311 aj.

Za zmínku stojí dále článek 12 LPS, podle něhož je chráněna nedotknutelnost obydlí, tudíž není nikomu dovoleno a nikdo nemá právo do něj vstoupit bez povolení toho, kdo ho obývá. Mimo výše uvedené sem náleží i článek 14 LPS, který stanovuje svobodu pohybu a pobytu.⁷

Hlava II zvláštní části trestního zákoníků obsahuje mnoho pojmů, které mají společné to, že jsou to především prostředky, kterými se zasahuje do chráněných zájmů obsažených v této zvláštní části trestního zákoníku. Těmito pojmy je rovněž charakterizována **objektivní stránka** trestných činů proti svobodě. Jsou to různé způsoby nátlaku na člověka. Především na jeho vůli, na její utváření nebo samotnou realizaci.⁸

2.1 Násilí

Pojem násilí sice není v zákoně sám o sobě definován, nicméně ho můžeme nalézt v § 119 s názvem spáchání trestného činu násilím. Za násilí se podle § 119 považuje i uvedení jiného lší nebo jiným podobným způsobem do stavu bezbrannosti. Je nutno ovšem brát zřetel na kontext, v němž je násilí jako výraz použito.⁹

Násilím se tedy obecně rozumí použití fyzické síly k překonání nebo zamezení kladeného či očekávaného odporu. Z toho lze odvodit to, že obsahuje dva pojmové znaky: fyzickou sílu a působení na vůli jiného.¹⁰

Násilí se dá také charakterizovat jako útok na osobu nebo i věc. Násilím proti věci se rozumí nátlak na vůli jiného. Například demolování majetku ženy jejím manželem, čímž se snaží docílit, aby se k němu vrátila.

Aby se jednalo o násilí, nemusí být následek tohoto jednání jen ublížení na zdraví. Často bývá použito jako donucovací prostředek útočníků proti napadeným. Například u trestných činů loupeže podle § 173 nebo vydírání § 175.

⁷ Kuchta, J., a kol. *Kurz trestního práva. Trestní právo hmotné. Zvláštní část.* Praha: C. H. Beck, 2009. 57s.

⁸ Šámal, P. a kol. *Trestní právo hmotné.* 8.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. 591-592s.

⁹ Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník I. § 1 až 139. Komentář.* 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 1306s.

¹⁰ Kuchta, J., a kol. *Kurz trestního práva. Trestní právo hmotné. Zvláštní část.* Praha: C. H. Beck, 2009. 58s.

Jak už bylo zmíněno výše, trestní zákon pojem násilí přímo nedefinuje, nechává tedy jeho vymezení nauce a aplikační praxi. Podle praxe a nauky se tedy rozlišuje násilí *vis absoluta* a *vis compulsiva*.

Násilí, které má podobu *vis absoluta* je tedy takové násilí, které zcela vylučuje jiné než žádané chování. Je to fyzické násilí použité například k donucení oběti něco konat. To znamená, že osoba, na které je násilí použito neboli donucená osoba, je omezena tak, že nemůže vykonávat, to co chce. Např. je uvězněna v místnosti, ze které nemůže pryč a stává se živým nástrojem v rukou původce násilí. Složka vůle v jednání oběti, buď naprosto chybí, nebo se nemůže uplatnit.

Násilí v podobě *vis compulsiva* znamená psychické donucení (např. oběti k nějakému jednání). Je to tedy psychický nátlak útočnicka na oběť, po které chce, aby něco konala. Jelikož se tento nátlak nepovažuje jako neodolatelný, uplatňuje se zde na rozdíl od násilí *vis absoluta*, složka vůle. Vzhledem k tomu, že je donucovaná oběť pod neustálým tlakem, je její rozhodování silně ovlivněno a motivováno plynoucím násilím. Tento nátlak se většinou děje fyzickou silou (ubližováním, bitím). V tom je zároveň obsažena i pohružka, že újma, kterou útočnick způsobuje, bude pokračovat, dokud se mu oběť nevzdá a nevyhoví mu.¹¹

Od skutečného fyzického násilí je nutno rozlišovat pohružku násilím. Pohružka násilím je povahy *vis compulsiva*, tudíž se jedná o psychické působení na vůli jiného.

Ve všech ustanoveních II. hlavy nemá znak násilí tentýž význam a liší se od tebe. V případě trestného činu porušování domovní svobody podle § 178 TZ znamená nejen překonávání něčího odporu, ale i překonávání hmotné překážky za použití síly.¹²

2.2 Pohružka bezprostředního násilí (§ 173)

Je pohružka takovým násilím, které má být vykonáno ihned, pokud se napadený nepodrobí vůli útočnicka. Násilí je použito např. proti životu, zdraví, nebo majetku, a

¹¹ Jelínek, Jiří. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 3. vyd. Praha: Leges, 2013. 569-570s.

¹² Šámal, P. a kol. *Trestní právo hmotné*. 8.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. 592s.

napadenému nezbyvá nic jiného než se podrobit, jelikož nemá volnost rozhodování. Stejně jako násilí, i pohrůzka může směřovat i k tomu, že tato hrozba bude směřovat proti životu, zdraví nebo i majetku jiné osoby než napadeného. Například když se náhodná osoba postaví do cesty pachateli a brání mu v jeho úmyslech.¹³

Pohrůzka bezprostředního násilí bývá nejčastěji vyjádřena slovy, nicméně může být i konkludentního charakteru. Což znamená projev vůle jiným způsobem než slovně. Například jednání několika útočníků, kteří obestoupí oběť, napřahují se k úderu, či zatínají pěst, z čehož se dá usoudit, že se násilí uskuteční ihned, pokud se oběť nepodrobí útočníkům.¹⁴

2.3 Pohrůzka násilí (§ 175)

Zahrnuje pohrůzku bezprostředního násilí a rovněž i pohrůzku násilí. Rozdílem je především to, že nedochází k použití násilí ihned, ale až v bližší nebo vzdálenější budoucnosti.¹⁵ Představuje hrozbu použití fyzické síly. Ve většině případů pohrůzka směřuje proti napadenému. Není to ale však vždy pravidlem. Může se stát, že směřuje i proti třetí osobě. Může směřovat např. vůči dítěti, blízkému příbuznému apod., nebo se týkat dokonce i násilí na majetku s odstupem času. Vyhrožovat je možno i osobě, která není přítomna, např. dopisem, sms zprávou.¹⁶

Pohrůzkou násilí může být i jen demonstrování manipulace zbraní, k níž se pojí slovně neurčitě vyjádřená hrozba dovozující alternativní předpoklad jejího možného použití.¹⁷

2.4 Pohrůzka jiné těžké újmy (§ 175, § 176)

Může spočívat v hrozbě vážné újmy na cti či dobré pověsti, proti rodinnému životu, může směřovat k rozvratu manželství či rodinných nebo pracovních vztahů v tom případě, že se to jako těžká újma jeví a napadený to jako těžkou újmu pocítuje.¹⁸

¹³ JELÍNEK, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou*. 6. vydání. Praha: Leges, 2009. 246s

¹⁴ Šámal, P. a kol. *Trestní právo hmotné*. 8.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. 593- 602s.

¹⁵ Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 1687s.

¹⁶ Šámal, P. a kol. *Trestní právo hmotné*. 8.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. 593s.

¹⁷ *Vydirání a pohrůzka násilí* [online]. 2012 [cit. 2019-02-04]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/vydirani-a-pohruzka-nasili-85863.html>

¹⁸ Kuchta, J., a kol. *Kurz trestního práva. Trestní právo hmotné. Zvláštní část*. Praha: C. H. Beck, 2009. 58s.

Dále to může být i hrozba újmy na majetku, která není násilím na věci, např. zhoršení výdělečných možností, zvýšení existenční nejistoty nebo ztráty jakéhokoli zázemí.

Při posuzování, zda jde o jinou těžkou újmu, je nutno přihlížet k závažnosti narušení osobních, rodinných, pracovních či podnikatelských poměrů napadeného, k jeho vyspělosti, k intenzitě ovlivnění jeho psychického stavu apod., neboť dopad stejné pohrůžky může být podle její povahy u různých poškozených odlišný.¹⁹

Důležitá je podmínka, že při zásazích do základních práv a svobod člověka, které jsou chráněné v hlavě II zvláštní části trestního zákoníku, musí jít o jednání neoprávněné.²⁰ Není proto trestné, když je využito povoleného prostředku k tomu, k čemu je určen. Tím je myšleno, např. když dlužník neplatí věřiteli, věřitel může navrhnout výkon vykonatelného rozhodnutí, pokud nezaplatí. Dále třeba v případě, kdy poškozený upozorňuje pachatele, že podá trestní oznámení, pokud mu pachatel škodu, kterou trestným činem způsobil, nezaplatí.²¹

Subjektem trestných činů proti svobodě může být zpravidla kdokoliv, kdo je trestně odpovědný. Zásadně to bývá obecný subjekt, tedy fyzická osoba a ve všech trestných činech zvláštní části hlavy II. TZ, to může být i právnická osoba.

Jedinou výjimku tvoří trestný čin porušení tajemství dopravovaných zpráv dle § 182 odst. 5 TZ, kde má subjekt zvláštní postavení (speciální).²²

Po **subjektivní stránce** je u trestných činů proti svobodě požadováno převážně úmyslné zavinění. Jedinou výjimkou je trestný čin neoprávněného nakládání s osobními údaji podle § 180 odst. 1, 2, protože u tohoto trestného činu postačí i zavinění z nedbalosti.²³

Mimo trestné činy loupeže dle § 173 TZ a vydírání dle § 175 TZ, kterým se budou věnovat následující kapitoly, se mezi trestné činy proti svobodě prvního dílu řadí následující trestné činy: § 168 obchodování s lidmi, § 169 svěření dítěte do moci jiného,

¹⁹ *Pohrůžka jiné těžké újmy* [online]. 2011 [cit. 2019-02-04]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/vydirani-a-pohruzka-nasili-85863.html>

²⁰ Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník II.* § 140 až 421. *Komentář.* 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 1697s.

²¹ Šámal, P. a kol. *Trestní právo hmotné.* 8.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. 593s.

²² Kuchta, J., a kol. *Kurz trestního práva. Trestní právo hmotné. Zvláštní část.* Praha: C. H. Beck, 2009. 59s.

²³ Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník II.* § 140 až 421. *Komentář.* 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 1687s.

§ 170 zbavení osobní svobody, § 171 omezování osobní svobody, § 172 zavlčení, § 174 braní rukojmí, § 176 omezování svobody vyznání, § 177 útisk, § 178 porušování domovní svobody, § 179 porušování svobody sdružování a shromažďování.

3 Analýza skutkové podstaty trestného činu loupeže podle § 173 TZ a výklad vybraných zákonných znaků

Trestný čin loupeže podle § 173 TZ náleží mezi zvlášť závažné zločiny. Ačkoli bývá mnohdy přiřazován k trestným činům proti majetku, (například v zahraničních trestních zákonících), náleží mezi trestné činy proti svobodě. Předmětem ochrany je sice i ochrana majetku, nicméně druhý chráněný zájem osobní svoboda se řadí k vyšším hodnotám, a proto je zde upřednostněn.²⁴

K odst. 1:

(1) Kdo proti jinému ušije násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až deset let.

Z aspektu závažnosti trestného činu se jedná o základní skutkovou podstatu trestného činu loupeže dle § 173 odst. 1 TZ, protože jsou zde poprvé uvedeny zákonné znaky tohoto trestného činu. Podle vyjádření v zákoně, se jedná o skutkovou podstatu popisnou, jelikož jsou zde popsány znaky tohoto trestného činu. S ohledem na strukturu, je tato skutková podstata trestného činu loupeže dle § 173 odst. 1 TZ složitá, poněvadž obsahuje duplicitní znaky téhož druhu, konkrétně se jedná o způsob jednání jakožto znak objektivní stránky.

Objektem trestného činu loupeže dle § 173 TZ je zájem na ochraně osobní svobody a majetku. Předmětem ochrany je tedy **osobní svoboda ve smyslu rozhodování a majetek**.

Na základě systematického zařazení náleží trestný čin loupeže do hlavy II zvláštní části trestního zákoníku, tedy mezi trestné činy proti svobodě, proto lze za použití

²⁴ Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník II*. § 140 až 421. *Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 1728s.

systematického výkladu dovodit, že v pořadí prvním objektem toho trestného činu je **osobní svoboda**.²⁵

Majetek má potom charakter objektu v pořadí sekundárního.²⁶ Objektem sekundárním přímo není, poněvadž objektem sekundárním u trestného činu loupeže je zdraví člověka. Osobní svoboda spolu s majetkem tvoří kumulativní vztah, a proto když je zasažena osobní svoboda, musí být majetek zasažen rovněž, jinak by se nejednalo o trestný čin loupeže.²⁷

Osobní svoboda je stav, kdy jedinec není omezen na svobodě. Svým významem se řadí mezi základní lidská práva, jimž je poskytována ochrana Listinou základních práv a svobod č. 2/1993 Sb. a souvisejícími mezinárodními smlouvami garantujícími základní práva a svobody.

Právo vlastnit **majetek** je základním právem, které je stejně jako osobní svoboda chráněno na ústavní a mezinárodní úrovni. Například Všeobecnou deklarací lidských práv, a to konkrétně v článku 17.²⁸

Právní definice majetku je obsažena v § 495 občanského zákoníku č. 89/2012 Sb. Podle něhož představuje majetek souhrn všeho, co osobě patří.²⁹ Je to tedy soubor vlastnických a všech dalších penězi ocenitelných práv, jako např. práva k cenným papírům, k obchodním podílům atd.³⁰

Objektivní stránka skutkové podstaty trestného činu loupeže § 173 TZ spočívá v **použití násilí** nebo **pohrůžky bezprostředního násilí** v úmyslu **zmocnit se cizí věci**. Modus operandi pachatele trestného činu loupeže spočívá často ve využití okamžiku překvapení u oběti za ztížených denních podmínek a zpravidla též za použití určité fyzické převahy. Primárním záměrem pachatele tohoto trestného činu ovšem není způsobit poškozenému újmu na zdraví, ale získat cizí věc.³¹

²⁵ Kuchta, J., a kol. *Kurz trestního práva. Trestní právo hmotné. Zvláštní část*. Praha: C. H. Beck, 2009. 65 s

²⁶ Kuchta, J., a kol. *Kurz trestního práva. Trestní právo hmotné. Zvláštní část*. Praha: C. H. Beck, 2009. 65s.

²⁷ Šámal, P. a kol. *Trestní právo hmotné*. 8.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. 601s.

²⁸ Všeobecná deklarace lidských práv

²⁹ Zákon č.89/2002 Sb., Občanský zákoník

³⁰ *Majetek* [online]. [cit. 2019-02-27]. Dostupné z: <https://iuridictum.pecina.cz/w/Majetek>

³¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 334/2013 Sb. rozh. tr.

Násilí nebo pohrůžka bezprostředního násilí jsou prostředkem ke zmocnění se cizí věci. To znamená, že tedy musí časově předcházet samotnému zmocnění se věci. Pokud se stane, že dojde ke zmocnění se cizí věci a až následně k použití násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí, jedná se jen o trestný čin krádeže dle § 205 odst. 1 písm. c) TZ.³²

Násilí, jak již bylo zmíněno v kapitole 2, slouží pachateli především k překonání kladeného nebo očekávaného odporu, jež spočívá v použití fyzické síly v úmyslu zmocnit se cizí věci. Není ovšem podmínkou, aby napadený kladl odpor. Postačí, když se plně podrobuje vůli pachatele např. ze strachu nebo si je vědom jeho fyzické převahy.³³ Proto byli v praxi uznáni vinnými dva spolupachatelé, kteří napadli pěstmi osobu bez jakékoliv předchozí pohrůžky nebo výzvy a poté ji okradli. Poškozený v tu chvíli nekladl vůbec žádný odpor.³⁴

Násilím proti jinému je především útok proti tělu napadené osoby, i když nemá za následek újmu na jejím zdraví. Obvykle směřuje proti tomu, kdo má věc, které se chce pachatel zmocnit u sebe.³⁵ Může se se projevit i proti věci nebo jiné osobě, pokud je prostředkem nátlaku na vůli poškozeného.³⁶

Neočekávané vytrhnutí věci z ruky proto není považováno za násilí ve smyslu § 173 odst. 1. TZ. Aby se v tomto případě jednalo o násilí, pachatel by s věcí musel například cloumat, z toho důvodu, že jí napadený pevně svírá v rukou. Pokud překonávání odporu, ač malého, chybí, je toto jednání "pouze" trestným činem krádeže podle § 205 odst. 1 TZ.³⁷ V případě trestného činu krádeže je násilí ze strany pachatele soustředěno jen k tomu, aby věc byla odňata z moci poškozeného a nikoli ke zmocnění se cizí věci.

Nejvyšší soud konstatoval, že i při malé míře vynaložené síly je naplněn zákonný znak násilí ve smyslu § 173 odst. 1 TZ, přičemž malá intenzita násilí není důvodem pro to, aby jednání obviněného bylo posouzeno jako trestný čin krádeže.³⁸ Pokud tedy

³² Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 1728 s.

³³ Jelínek, J. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 3. vyd. Praha: Leges, 2013. 577s.

³⁴ Fenyk, J. a kol. *Trestní zákoník a trestní řád: průvodce trestněprávními předpisy a judikaturou*. Praha: Linde, 2010. 649 s.

³⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 350/2018 Sb. rozh. tr.

³⁶ Šámal, P. a kol. *Trestní právo hmotné*. 8.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. 601s.

³⁷ Vantuch, Pavel. *Trestní zákoník s komentářem*. 1. Vydání. Olomouc: ANAG, 2011. 596 s.

³⁸ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 1380/2014 Sb. rozh. tr.

pachatel užije násilí menší intenzity, má to význam pouze z hlediska povahy a závažnosti trestného činu loupeže dle § 39 odst. 1, 2 TZ.

Dále bych uvedl, že z ničeho blíže nevyplývá to, aby podmínkou naplnění znaku násilí bylo dosažení nebo překročení nějaké minimální intenzity vynaložené fyzické síly. Podstatná je nikoli intenzita síly, ale to že při jejím vynaložení bylo násilí prostředkem k tomu, aby byl překonán či jinak eliminován odpor poškozeného.³⁹

Při posouzení, zda se jedná o násilí, není vždy podmínkou, aby při něm byla použita fyzická síla. Dle § 119 TZ je trestný čin spáchán násilím i tehdy, pokud je spáchán na osobě, kterou uvedl pachatel do stavu bezbrannosti lstí. Proto se jako trestný čin loupeže dle § 173 odst. 1 TZ posuzuje jednání pachatele, který lstí uvedl napadeného do stavu omámení (např. pomocí těkavé látky benzenu) a následně ho okradl.⁴⁰ Před účinností zákona č. 40/2009 Sb., byly takové případy posuzovány jako trestné činy krádeže.

Změna byla vyvolána praktickou potřebou důraznějšího postihu u případu, kdy byli poškození okradeni v důsledku omámení uspávacím prostředkem, nebo jiným prostředkem oslabujícím centrální nervovou soustavu zamíchaným do pití.⁴¹

Za určitou formu násilí z hlediska trestného činu loupeže lze považovat i neoprávněné vstoupení do domu osoby poškozeného. Toto jednání je možno hodnotit jako násilí proti jejímu soukromí a za demonstraci síly, kterou poškozená osoba může vnímat jako obavu o svoji osobní integritu.⁴²

Jak již bylo uvedeno výše, násilí může být i proti věci, nebo proti jiné osobě. Násilím proti jinému je tedy i jednání pachatele, který fyzickou silou působí na věc, která jako překážka napadenou osobu chrání před přímým útokem, a činí tak v úmyslu násilím se zmocnit věci, kterou má napadená osoba ve svém držení; například když pachatel útočí na sklo a dveře automobilu, v němž je napadená osoba uzamčena, a to za účelem zmocnění se věci, jež má napadená osoba u sebe.⁴³

³⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 382/2016 Sb. rozh. tr.

⁴⁰ Šámal, P. a kol. *Trestní právo hmotné*. 8.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. 602s.

⁴¹ Jelínek, Jirí. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou*. 6. vydání. Praha: Leges, 2016. 246s

⁴² Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 1174/2011 Sb. rozh. tr.

⁴³ Kuchta, J., a kol. *Kurz trestního práva. Trestní právo hmotné. Zvláštní část*. Praha: C. H. Beck, 2009. 66s.

Násilím proti jiné osobě ve smyslu § 173 odst. 1 TZ může být například provedení fyzické útoku proti dítěti, kterým pachatel působil na vůli jeho rodiče se záměrem získat cizí majetek, třebaže takový útok vykazuje jen malou intenzitu.⁴⁴

Násilím ve smyslu trestného činu loupeže může být i svázání nohou, které je vykonané na poškozeném, který je ve stavu bezvědomí, pokud je tak činěno, aby se nemohl bránit nebo utéct, po tom, co nabere vědomí.⁴⁵

Za trestný čin loupeže dle § 173 odst. 1 TZ lze považovat i situaci, kdy poškozený stihl uchopit ruku pachatele (např. kapsáře) v okamžiku, kdy v ní pachatel držel peníze nebo jinou věc poškozeného. Pachatel totiž ještě neměl peníze zcela ve své dispozici a prostředkem k překonání odporu poškozeného zde byla určitá fyzická síla.⁴⁶

V situaci, kdy je násilí použito až po zmocnění se cizí věci, nemůže být takové jednání posouzeno jako trestný čin loupeže dle § 173 odst. 1 TZ, jelikož se vyžaduje, aby bylo násilí použito v úmyslu se zmocnit cizí věci. Například, pokud pachatel poškozeného připoutá k topení, po tom, co se zmocní jeho peněz, je takové jednání spíše považováno jako jiný trestný čin proti svobodě a lidské důstojnosti.⁴⁷

Jestliže pachatel užil násilí vůči osobě, o které se domníval, že mu odcizila věc a následně se ukáže, že tato osoba není pachatelem, je vyloučena jeho trestní odpovědnost za trestný čin loupeže dle § 173 odst. 1 TZ. Tato skutečnost se nazývá omylem v objektu útoku u trestného činu loupeže. Na druhou stranu ovšem neznamená, že za splnění všech podmínek zde nemůže vzniknout odpovědnost takového pachatele za jiný protiprávní čin. (např. trestný čin vydírání podle § 175 TZ nebo výtržnictví podle § 358 TZ).

Při **pohrůžce bezprostředního násilí**, jak již bylo zmíněno v kapitole 2, musí vždy jít o hrozbu násilí, které má být vykonáno ihned. Pokud by se jednalo o pohrůžku násilí, která má být uskutečněna teprve v budoucnosti, jednalo by se o trestný čin vydírání. Aby v tomto případě šlo o trestný čin loupeže, musel by pachatel jednat v úmyslu zmocnit se cizí věci v bezprostřední časové návaznosti na užitou pohrůžku násilí.

⁴⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 408/2015 Sb. rozh. tr.

⁴⁵ Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník II.* § 140 až 421. *Komentář.* 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 1735s.

⁴⁶ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 1422/2015 Sb. rozh. tr.

⁴⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 1174/2011Sb. rozh. tr.

Pohrůžka bezprostředního násilí bývá nejčastěji vyjádřena výslovně, ale nemusí to být vždy pravidlem, protože postačí i konkludentní jednání.⁴⁸ Trestného činu loupeže dle § 173 odst. 1 TZ, se tak může dopustit i ten, kdo vzbudí obavu a strach z bezprostředního násilí, aniž by výslovně pronesl jakoukoliv pohrůžku, dává-li to najevo poškozenému, nebo když to tak dotčená osoba vnímá, že k násilí dojde, pokud se nepodrobí jeho vůli.⁴⁹

Dle judikatury takové jednání může spočívat nejen v působení na poškozeného tím, že na zdůraznění svých požadavků pachatel poškozenému hrozí naznačováním úderů či ukázáním zbraně (např. nože), ale také v zastavení poškozeného na odlehlém místě nebo na místě, z něhož má ztíženou možnost úniku či přivolání pomoci, či na jiném místě, jež poškozený vnímá jako potenciálně nebezpečné, je-li zjevné, že poškozený svoji situaci považuje za bezvýchodnou, v důsledku čehož ani neklade odpor, přičemž pachatel si je této skutečnosti vědom a počítá s ní.⁵⁰

Dále Nejvyšší soud konstatoval, že pohrůžka bezprostředního násilí může vyplývat i ze způsobu chování pachatele. Uvedl, že pokud maskovaný pachatel neoprávněně vnikl do prostoru pro zaměstnance banky nebo pošty, kde začal brát peníze, je možno toto jednání posoudit jako způsobilé vzbudit u zaměstnanců reálnou obavu z bezprostředního násilí, přičemž nemusel pachatel výslovně žádnou pohrůžku pronést. Z jeho chování je totiž zřejmé, že je schopen jakéhokoliv jednání, a to včetně jednání proti životu a zdraví, kterého se může dopustit na příslušných zaměstnancích. Proto takové jednání svědčí o naplnění znaku pohrůžky bezprostředního násilí ve smyslu § 173 odst. 1 TZ.⁵¹

Jestliže pachatel použije násilí nebo pohrůžku bezprostředního násilí proti dvěma nebo více osobám, a v jeho úmyslu je zmocnit se pouze věci jedné osoby, spáchá jen jeden trestný čin loupeže, nikoli více.⁵²

K dokonání trestného činu loupeže podle § 173 odst. 1 TZ postačí použití násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí proti někomu v úmyslu zmocnit se jeho věci, přičemž nemusí ani dojít k jejímu zmocnění. Trestný čin loupeže patří totiž mezi tzv.

⁴⁸ Šámal, P. a kol. *Trestní právo hmotné*. 8.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. 602s.

⁴⁹ Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník II*. § 140 až 421. *Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 1729s

⁵⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 11/2011Sb. rozh. tr.

⁵¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 133/2012Sb. rozh. tr.

⁵² Jelínek, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou*. 6. vydání. Praha: Leges, 2016. 248s

předčasně se dokonávající trestné činy.⁵³ Proto v případě, kdy pachatel dobrovolně upustí od svého úmyslu, trestnost tohoto činu nezaniká, jelikož byl podle § 21 odst. 5 TZ již dokonán.⁵⁴

Zmocněním cizí věci se rozumí, že si pachatel zjedná možnost s takovou věcí nakládat s vyloučením toho, kdo jí měl u sebe. Pojmem zmocnění je myšleno převedení faktické moci k té věci oprávněné osoby na pachatele. Z toho plyne, že není rozhodné, aby věc nutně patřila napadenému. Stačí, že jí má u sebe, protože mu byla například půjčena nebo svěřena, tudíž má právo s ní disponovat.⁵⁵

Podle judikatury Nejvyššího soudu se zmocnění cizí věci se chápe tak, že osoba, resp. pachatel si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, tedy věc odejme z dispozice vlastníka, oprávněného držitele nebo i faktického držitele a jestliže si tak zjedná možnost s věcí trvale nakládat podle své vůle sám. Přitom u drobných věcí postačí, že je pachatel vezme do kapsy nebo do tašky anebo schová. U větších věcí bude zmocnění se věci záležet v jejím odnesení nebo odvezení, tedy za pomoci nástroje.⁵⁶

Jako získání faktické moci nad věcí a odejmutí jí z dispozice majitele se nedá považovat případ, kdy pachatel projde bez zaplacení pokladní zónou. Jestliže však za této situace použil násilí, aby utekl, učinil tak právě proto, že se chtěl zmocnit cizí věci, nad kterou neměl faktickou moc, a nikoli si odcizenou věc násilím uchovat.⁵⁷

Aby se jednalo o zmocnění cizí věci, nemusí vždy pachatel sám odejmout danou věc. Napadený jí může pachateli sám ze strachu nebo za použití násilí, pohrůžky bezprostředního násilí, vydat. Pro posouzení, že se jedná o zmocnění se cizí věci, není podstatné, zda si pachatel chtěl danou věc uchovat, přechodně jí užívat nebo naložit s ní úplně jinak (např. zničit ji, prodat apod.). Není tedy rozhodné, jak dlouhou dobu si pachatel ponechal cizí věc u sebe.

Pokud se pachatel zmocní věci s úmyslem s ní nakládat trvale, rovná se potom škoda způsobená trestným činem loupeže cenové hodnotě této zmocněné věci. Pokud je však v jeho úmyslu nakládat s ní jen přechodně, hodnota této věci pak nepředstavuje

⁵³ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 1285/2017Sb. rozh. tr.

⁵⁴ Jelínek, Jirí. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou*. 6. vydání. Praha: Leges, 2016. 249s

⁵⁵ Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 1729 s

⁵⁶ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 4. 9. 2013, sp. zn. 23 Cdo 2611/2012

⁵⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 1641/2016Sb. rozh. tr.

škodu způsobenou trestným činem loupeže. Za škodu se považuje především případné poškození této zmocněné věci při užívání (např. poškození jízdního kola).⁵⁸

Pro pachatele musí jít při zmocňování vždy o věc cizí. Pokud pachatel požaduje věc vrátit užitím násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí po osobě, které ji předtím svěřil nebo dal, naplňuje tím znaky trestného činu vydírání.⁵⁹

K naplnění znaků základní skutkové podstaty trestného činu loupeže podle § 173 odst. 1 TZ je hodnota věci zcela nerozhodná. Je nerozhodné i to, že poškozenému nevznikla žádná majetková škoda, protože v ten moment neměl u sebe nic, na čem by se tato škoda dala způsobit, což je důsledkem toho že ustanovení o loupeži chrání dva zájmy, a to jednak majetek, a jednak osobní svobodu.⁶⁰

Subjekt trestného činu loupeže je obecný, protože skutková podstata trestného činu loupeže podle § 173 odst. 1 TZ nevyžaduje, aby pachatel měl nějaké zvláštní postavení, vlastnost nebo způsobilost.⁶¹

Pachatelem trestného činu loupeže může být kdokoliv trestně odpovědný, tedy osoba přičetná, starší věku 15 let, mravně a rozumově vyspělá, která naplnila obecné znaky trestného činu a znaky skutkové podstaty trestného činu, nebo jeho pokusu či přípravy, je-li trestná.⁶²

Po změně zákona č. 418/2011 Sb. o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim novelou č. 183/2016 Sb. je od 1. 12. 2016 za trestný čin loupeže odpovědná dle § 7, také právnická osoba. Tudíž pachatelem trestného činu loupeže podle § 173 TZ může být vedle fyzické osoby i osoba právnická.⁶³

Za zmínku stojí také **spolupachatelství** u trestného činu loupeže. O spolupachatelích mluvíme v případě, kdy byl trestný čin spáchán úmyslným společným jednáním dvou nebo více osob. Trestný čin loupeže je možné spáchat i ve

⁵⁸ Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2012. 1729-1730s.

⁵⁹ Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2012. 1730s.

⁶⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněné pod č.1596/2016

⁶¹ Novotný, F., a kol. *Trestní právo hmotné. 4. vydání.* Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. 120s.

⁶² Jelínek, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou. 6. vydání.* Praha: Leges, 2009 48s.

⁶³ zákon č. 183/2016 Sb.

spolupachatelství s osobou právnickou. Postačí, aby při spáchání tohoto trestného činu více osob byla alespoň jedna z nich právnická.

Při spáchání trestného činu loupeže je spolupachatelem, a nikoli jen pomocníkem ten, kdo sám nenaplní znaky tohoto trestného činu, ale po domluvě s ostatními členy vyláká a zavede poškozeného na odlehlé místo, kde oni provedou vlastní útok. Dále je spolupachatelem i ten kdo se sám nedopouští žádného násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí. Jeho protiprávní jednání spočívá v tom, že jedná tak, aby našel cizí věc, které se chce zmocnit spolu s ostatními pachateli.⁶⁴

Ten, kdo dělá tzv. „zed“, jedná, tak, že stojí v pozadí a dává pozor, aby jeho společníci nebyli při činu vyrušeni, se dříve dopouštěl spolupachatelství trestného činu loupeže. Dnes je vzhledem k § 24 odst. 1 písm. c) TZ nutno posuzovat tento čin jako účastenství ve formě pomoci. Obdobně je řešena i situace, kdy jeden z útočnicků využije ke zmocnění se cizí věci stavu bezbrannosti oběti, přičemž tento stav byl bez jakékoliv domluvy vyvolán druhým útočnickem. V tomto případě se u prvního obviněného nejedná o spolupachatelství a je na místě posoudit tento skutek jako pomoc k trestnému činu loupeže.⁶⁵

Při spolupachatelství na loupeži není rozhodující, zda každý ze zúčastněných užil násilí nebo pohrůžku bezprostředního násilí. Spolupachatelé si mohou účast na loupeži rozdělit tak, že jeden vykonává násilí a druhý se zmocňuje věci.⁶⁶ Zde má význam především ta zásada, že každý čin spolupachatele se posuzuje tak, jako by jej spáchal sám. Každému pachateli se tedy přičítá celá škoda způsobená souhrnem jejich činností.

Subjektivní stránka trestného činu je charakterizována tím, že je vyžadováno úmyslné zavinění, jelikož je to v § 173 odst. 1 TZ přímo uvedeno, „v úmyslu zmocnit se cizí věci“.

Úmysl pachatele se musí vztahovat jak k násilnému jednání, tak i k násilnému zmocnění se cizí věci čili překonání nebo znemožnění odporu oběti.

U subjektivní stránky trestného činu loupeže je velmi důležitý motiv pachatele. Bez zjištění motivu takřka nelze spolehlivě dovodit subjektivní stránku skutkové podstaty

⁶⁴ Jelínek, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou*. 6. vydání. Praha: Leges, 2016. 49-50s

⁶⁵ Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 1731 s

⁶⁶ Kuchta, J., a kol. *Kurz trestního práva. Trestní právo hmotné. Zvláštní část*. Praha: C. H. Beck, 2009. 68s

tohoto trestného činu. Například pokud pachatel užije násilí ke krátkodobému uchopení ruky poškozeného, nemusí toto jednání mít vždy povahu prostředku ke zmocnění se cizí věci. Je tedy nutno v každém případě zjišťovat, co bylo primárním účelem takového jednání.⁶⁷

K odst. 2:

(2) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán,

*a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen **organizované skupiny**,*

*b) způsobí-li takovým činem **těžkou újmu na zdraví**,*

*c) způsobí-li takovým činem **značnou škodu**, nebo*

d) spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311) nebo teroru (§ 312).

V tomto odstavci jsou obsaženy okolnosti, které podmiňují použití vyšší trestní sazby. Z hlediska závažnosti je skutková podstata tohoto trestného činu (odstavec 2) kvalifikovaná. Dochází zde totiž k rozšíření základní skutkové podstaty trestného činu o znak členství v organizované skupině, těžkou újmu na zdraví a značnou škodu, pohnutky spočívající v umožnění nebo usnadnění.

V písmenu a) se jedná o jinou skutečnost, která rozvíjí způsob provedení. Je to okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby ve smyslu § 17 písm. b) TZ. Z logiky věci se požaduje úmyslné zavinění.

Organizovanou skupinou se rozumí sdružení nejméně tří trestně odpovědných osob, mezi kterými dochází k určité dělbě úkolů, z čehož se její činnost vyznačuje plánovitostí a koordinovaností. To zvyšuje šance na úspěšné provedení trestného činu i v důsledku škodlivosti a závažnosti. Organizovaná skupina musí být trvalého charakteru a její členové se nemusí podílet na trestném činu jako spolupachatelé. Okolnosti podmiňující použití větší trestní sazby spočívají ve spáchání trestného činu členem

⁶⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 1554/2012Sb. rozh. tr.

organizované skupiny. Nezáleží ani na tom, zda je skupina složena jen z pachatelů trestného činu, či z pachatelů a účastníků na trestném činu.⁶⁸

V písmenu b) se jedná o těžší následek, který rozvíjí následek trestného činu. Jedná se o okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby ve smyslu § 17 písm. a) TZ. Z hlediska subjektivní stránky postačí zavinění z nedbalosti.

Těžkou újmou na zdraví se dle § 122 TZ rozumí jen vážná porucha zdraví nebo jiné vážné onemocnění. Za těchto podmínek je těžkou újmou na zdraví.⁶⁹

- a) zmrzačení,
- b) ztráta nebo podstatné snížení pracovní způsobilosti,
- c) ochromení údu,
- d) ztráta nebo podstatné oslabení funkce smyslového ústrojí,
- e) poškození důležitého orgánu,
- f) zohydění,
- g) vyvolání potratu nebo usmrcení plodu,
- h) mučivé útrapy, nebo
- i) delší dobu trvající porucha zdraví.

Způsobení těžké újmy na zdraví je jakékoli jednání (konání i opomenutí), jehož následkem je těžká újma na zdraví. Přitom není rozhodné to, jakých prostředků bylo při něm použito, jestli šlo o jednání jednorázové, nebo o jednání postupné a dlouhodobé.⁷⁰

Dle judikatury za těžkou újmu na zdraví ve smyslu § 122 odst. 2 písm. i) TZ, a to delší dobu trvající poruchu zdraví, soudy považují vážnou poruchu zdraví nebo vážné onemocnění, které omezovaly způsob života poškozeného nejméně po dobu šesti týdnů. Vážná porucha zdraví nebo vážné onemocnění především znamená velmi citelnou újmu v obvyklém způsobu života poškozeného.⁷¹

⁶⁸ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 279/2018Sb. rozh. tr.

⁶⁹ Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník.

⁷⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 1549/2014 Sb. rozh. tr.

⁷¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 590/2015 Sb. rozh. tr.

V písmenu c) se jedná o těžší následek, který rozvíjí následek trestného činu. Jedná se o okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby, ve smyslu § 17 písm. a) TZ. Z hlediska subjektivní stránky postačí zavinění z nedbalosti.

Značnou škodou se rozumí škoda ve výši nejméně 500 000 Kč, což vyplývá z výkladového pravidla v § 138 odst. 1 TZ, které uvádí hranice výše škody.

Pokud se pachatel s použitím násilí nebo pohrůžky bezprostředního zmocní cizí věci, jen za účelem přechodného užití, nemůže značná hodnota věci, v tomto případě nejméně 500 000 Kč, odůvodnit sama o sobě použití vyšší trestní sazby podle § 173 odst. 2 písm. c) TZ.

Pokud pachatel zamýšlí zmocnit se věci v hodnotě značné škody, tzn., že má v úmyslu způsobit trestným činem značnou škodu ve smyslu § 173 odst. 2 písm. c) TZ, ale tento úmysl se mu nepodaří uskutečnit, poněvadž napadený měl u sebe méně peněz, než pachatel předpokládal, dopustí se pouze pokusu trestného činu loupeže podle § 21 odst. 1 § 173 odst. 1, 2 písm. c) TZ. Je to z toho důvodu, že se pro dokonání takového kvalifikovaného trestného činu požadováno, aby byly naplněny, jak znaky základní skutkové podstaty, tak i znaky podmiňující použití vyšší trestní sazby.⁷²

V písmenu d) se jedná o jinou skutečnost, která rozvíjí pohnutku uvedenou v odst. 1. Jedná se o okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby ve smyslu § 17 písm. b) TZ. Z logiky věci se požaduje úmyslné zavinění.

K odst. 3:

(3) Odnětím svobody na osm až patnáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu velkého rozsahu.

V tomto odstavci je obsažena okolnost, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby. Z hlediska závažnosti je skutková podstata tohoto trestného činu (odstavce 3) kvalifikovaná. Dochází zde totiž k rozšíření základní skutkové podstaty trestného činu o znak způsobení škody velkého rozsahu.

⁷² Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník II.* § 140 až 421. *Komentář.* 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 1732s.

Rozumí se jím těžší následek, který rozvíjí následek trestného činu. Jedná se o okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby ve smyslu § 17 písm. a) TZ. Z hlediska subjektivní stránky postačí zavinění z nedbalosti.

Škoda velkého rozsahu je škoda ve výši nejméně 5 000 000 Kč, což vyplývá z výkladového ustanovení § 138 odst. 1 TZ, které uvádí hranice výše škody. Jde o nejvyšší hranici škody stanovenou zmíněným ustanovením. Může být způsobena buď úmyslně, nebo i z nedbalosti.⁷³

K odst. 4:

(4) Odnětím svobody na deset až osmnáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

V tomto odstavci je obsažena okolnost, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby. Z hlediska závažnosti je skutková podstata tohoto trestného činu (odstavce 4) kvalifikovaná. Dochází zde totiž k rozšíření základní skutkové podstaty trestného činu o znak způsobení smrti.

Jedná se o těžší následek, který rozvíjí následek trestného činu. Jedná se o okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby ve smyslu § 17 písm. a) TZ. Z hlediska subjektivní stránky je možné zavinění jen z nedbalosti.

Pojem **smrti** je vykládán na základě poznatků lékařské vědy jako biologická smrt mozku (cerebrální smrt) - takový stav organismu, u kterého je obnovení všech životních funkcí již vyloučeno.⁷⁴

Z hlediska právního se smrtí rozumí stav organismu vyvolaný zastavením jeho životně důležitých funkcí, v němž je již vyloučeno jejich obnovení, tedy návrat do života. Lidský život sice končí smrtí, ale ta však není jednorázovou skutečností, ale proces postupného zhasínání životních funkcí trvajícím určitou dobu. Pro potřebu trestního práva je nezbytné stanovit přesný moment smrti, a to především pro posouzení trestní odpovědnosti pachatele.⁷⁵

⁷³ Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník II.* § 140 až 421. *Komentář.* 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 1756s

⁷⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR uveřejněné pod č. 16/1986Sb. rozh. tr

⁷⁵ Draščík, Antonín. *Trestní zákoník: komentář. 1. díl.* Praha: Wolters Kluwer, 2015. 850s.

K odst. 5:

(5) Příprava je trestná.

Příprava není sama o sobě obecnou formou trestné činnosti, tudíž musí trestní zákoník stanovit její trestnost, tak jako u trestného činu loupeže § 173 odst. 5 TZ. Vzhledem k tomu, že loupež je zvlášť závažným zločinem, je trestná příprava, přičemž se vychází z trestní sazby trestu odnětí svobody stanovený za trestný čin, němuž směřovala.⁷⁶

4 Analýza skutkové podstaty trestného činu vydírání podle § 175 TZ a výklad vybraných zákonných znaků

Trestný čin vydírání náleží stejně jako trestný čin loupeže svojí závažností mezi zvlášť závažné zločiny a je rovněž popsán ve zvláštní části trestního zákoníku v hlavě II, tedy pod trestnými činy proti svobodě.

K odst. 1:

(1) Kdo jiného násilím, pohrůzkou násilí nebo pohrůzkou jiné těžké újmy nutí, aby něco konal, opominul nebo trpěl, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo peněžitým trestem.

Podle závažnosti trestného činu se jedná o základní skutkovou podstatu trestného činu vydírání dle § 175 odst. 1 TZ, protože jsou zde poprvé uvedeny zákonné znaky tohoto trestného činu. Podle vyjádření zákoně se jedná o skutkovou podstatu popisnou, jelikož jsou zde popsány znaky tohoto trestného činu. Vzhledem ke struktuře je tato skutková podstata trestného činu vydírání složitá, neboť obsahuje několik duplicitních znaků stejného druhu, konkrétně se jedná o způsob provedení.

⁷⁶ Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník II.* § 140 až 421. *Komentář.* 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 1734s.

Individuálním **objektem** je svoboda člověka spočívající ve svobodném rozhodování v nejširším slova smyslu. Svoboda člověka je chráněna listinou a různými mezinárodními smlouvami. (viz kap. 2) ⁷⁷

Objektivní stránka trestného činu vydírání dle § 175 odst. 1 TZ spočívá v jednání pachatele, který nutí jiného, aby něco konal, opominul nebo trpěl to, co by bez jeho donucení neučinil. Při vydírání se tak děje pomocí násilí, pohrůžky násilí nebo pohrůžky jiné těžké újmy.

K dokonání trestného činu vydírání postačí již samotné použití násilí, pohrůžky násilí nebo pohrůžky jiné těžké újmy směřující k donucení jiného, aby něco konal, opominul nebo trpěl to, k čemu je pachatelem nucen. Je to z toho důvodu, že se jedná o dokonávající delikt, neboť znaky skutkové podstaty postihují jednání, které je přípravou k dosažení pachatelova cíle.⁷⁸ Cíl pachatele však musí být adresován poškozenému, a ten jej musí vnímat. Pokud se stane, že pachatel takto jednal proti poškozenému a ten nebyl schopen vnímat takové pohrůžky vzhledem k jeho zdravotnímu stavu (bezvědomí), je takové jednání pouze pokusem trestného činu vydírání na nezpůsobilém předmětu útoku a nikoli dokonáným trestným činem vydírání.⁷⁹

Odlišným zákonným znakem skutkové podstaty trestného činu vydírání podle § 175 odst. 1 TZ oproti trestnému činu loupeže je vedle znaku násilí nebo pohrůžky násilí nebo pohrůžky jiné těžké újmy také nucení jiného k tomu, aby něco konal, opominul nebo trpěl. Jelikož se jedná o odlišný znak, musí být naplněn také nějakou odlišnou skutkovou okolností, která vyjadřuje to, k čemu byl poškozený jednáním pachatele nucen. Oba zmíněné odlišné znaky nemohou být naplněny toutéž skutkovou okolností. Jde tu o vztah cíle a prostředku k jeho dosažení. Cíl je skutkově vyjádřen konkrétním zjištěním, k čemu pachatel nutil poškozeného. Prostředek k dosažení cíle je vedle toho vyjádřen zjištěním, ve kterém se zkoumá, jakým jednáním naplňujícím znaky násilí, pohrůžky násilí nebo pohrůžky jiné těžké újmy pachatel působil na vůli poškozeného.⁸⁰

⁷⁷ Vantuch, Pavel. *Trestní zákoník s komentářem*. 1. Vydání. Olomouc: ANAG, 2011. 604s

⁷⁸ Drašík, Antonín. *Trestní zákoník: komentář. 1. díl*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 974s

⁷⁹ Šámal, P. a kol. *Trestní právo hmotné*. 8.vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. 606s.

⁸⁰ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 1280/2017 Sb. rozh. tr.

Pachatelova aktivita musí být směřovat k tomu, aby ovlivnila vůli poškozeného k chování s právně relevantními důsledky, a to již k zmíněnému aktivnímu jednání- (konání), nebo pasivnímu chování- (opomenutí), nebo trpění.⁸¹

Konáním se ve smyslu § 175 rozumí jednání v budoucnosti, které po poškozeném pachatel požaduje. Nejčastěji to bývá vydání peněz, nebo například vyklizení bytu atd.

O **opomenutí** se jde v případech, kdy osoba, která je donucována, nevykoná kvůli donucení, to, co by jinak vykonala. Například nahlášení trestné činnosti na ní páchané. Nejde však o neplnění konkrétní povinnosti konat ve smyslu § 112 TZ.

Trpění představuje nejčastěji strpení donucovaným odmítaného jednání. Například strpení odnětí vlastní věci, nebo jiných odmítaných praktik, s výjimkou sexuální oblasti.⁸² V předchozí právní úpravě se trpěním nejčastěji rozumělo strpení různých sexuálních praktik, které ovšem nebyly souloží nebo jiným pohlavním stykem. Řadilo se sem osahávání ženy na prsou, přirození atd. Jelikož byla u trestného činu znásilnění změněna konstrukce, řadí se tyto praktiky již pod trestný čin znásilnění dle § 185 odst. 1 TZ a nikoli pod trestný čin vydírání dle § 175 TZ.

Násilím u trestného činu vydírání je myšleno totéž jako u trestného činu loupeže. (viz kapitola 2, 4).

Pohrůžka násilí je psychické působení na vůli jiného. Je to taková pohrůžka, která má směřovat do budoucnosti, na rozdíl od loupeže nemusí pachatel vyhrožovat bezprostředním násilím. Může se tedy jednat i o výhrůžku prostřednictvím dopisu, sms, telefonicky atd.⁸³

Pohrůžka směřována do budoucnosti, především pokud jde o získání majetkového prospěchu. Jestli se jedná o pohrůžku násilí, která směřuje k donucení jiného k něčemu jinému, než je majetkový prospěch, obsahuje pohrůžka násilí mimo pohrůžky směřované do budoucna, také pohrůžku bezprostředního násilí⁸⁴ (viz kapitola 2, 4).

⁸¹ Drašík, Antonín. *Trestní zákoník: komentář. 1. díl.* Praha: Wolters Kluwer, 2015. 975s

⁸² Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2012. 1753s

⁸³ Kuchta, J., a kol. *Kurz trestního práva. Trestní právo hmotné. Zvláštní část.* Praha: C. H. Beck, 2009. 70s.

⁸⁴ Jelínek, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou.* 6. vydání. Praha: Leges, 2016. 253s

Jak už bylo zmíněno v kapitole 2, pohrůžka násilí nemusí směřovat přímo proti napadenému, ale může směřovat i proti třetí osobě (dítěti apod.). Okolnost, že pohrůžku použití násilí, která je směřována k tomu, aby poškozený něco např. konal, nesdělil obviněný přímo poškozenému osobně, ale přes někoho jiného (třetí osobu), však nevylučuje jeho trestní odpovědnost za spáchání trestného činu vydírání podle § 175 odst. 1 TZ.⁸⁵ Jedná se totiž o pohrůžku nepřímou a ta k naplnění skutkové podstaty trestného činu vydírání postačí.

Pohrůžka může být vyjádřena přímo či nepřímo (v dvojsmyslném významu), verbálně či gestem.⁸⁶

Podle rozhodnutí Nejvyššího soudu, lze za pohrůžku násilí ve smyslu § 175 odst. 1 TZ považovat jednání pachatele, který ve snaze dosáhnout svého záměru, k jehož splnění poškozeného nutí, aby něco konal, nakládá se zbraní tak, aby bylo zřejmé, že by ji mohl použít způsobem, k němuž je určena, aniž by takovou možnost vyjádřil slovně (například míření na poškozeného, střelení do země, ukazuje, že jsou v zásobníku náboje atd).⁸⁷

Pohrůžka jiné těžké újmy je taková pohrůžka, která spočívá v ohrožení subjektivních občanských práv v majetkové nebo osobní sféře postiženého subjektu, a to v takové závažnosti, že má stejný dopad jako případně použité násilí nebo hrozba násilím.

Pohrůžka jiné těžké újmy není v zákoně přímo definována, a tedy může zahrnovat různé způsoby vyhrožování. Musí ovšem vždy jít o jednání neoprávněné, a to ve vztahu k účelu, který pachatel sleduje. Proto pohrůžkou jiné těžké újmy může být i účelově použitá hrozba výkonem práva.⁸⁸ Jinou těžkou újmou tedy může být i jednání pachatele, který hrozí poškozenému, že zahájí trestné stíhání v důsledku oznámení trestného činu krádeže, pokud se nezaváže k náhradě škody, která ve skutečnosti nemusela ani vzniknout nebo vznikla v menší výši škody, než je ta pachatelem požadovaná.⁸⁹ Pokud ale pachatel jedná za situace, kdy byl v důsledku počínání jiného poškozen (zvláště trestnou činností) a jedná tak s cílem upozornit jiného, že pokud mu nezaplatí (např. dluh), podá na něj

⁸⁵ Prouza, D. *Trestní zákoník s judikaturou*. V Praze: C. H. Beck, 2010. 500 s

⁸⁶ *Násilné trestné činy* [online]. [cit. 2019-03-07]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/nasilne-trestne-ciny.aspx>

⁸⁷ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 48/2013 Sb. rozh. tr.

⁸⁸ Drašík, Antonín. *Trestní zákoník: komentář. 1. díl*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 975s

⁸⁹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 23/2010 Sb. rozh. tr.

trestní oznámení, což je jeho právem, tak jako každého občana dle § 1 odst. 2, § 158 odst. 1, 2 trestního řádu, je takové jednání oprávněné.⁹⁰

Pro naplnění znaku pohrůžky jiné těžké újmy není rozhodné, aby u poškozeného skutečně vyvolala obavy ze způsobení takové újmy. K dokonání trestného činu vydírání není tedy rozhodné, aby pachatel použitím pohrůžky jiné těžké újmy dosáhl svého záměru, tedy aby poškozený pod jejím vlivem něco konal, trpěl nebo opominul.⁹¹ Je ale důležité, aby napadený případný akt jako pohrůžku jiné těžké újmy objektivně pociťoval a rovněž se pohrůžka musí objektivně jevit jako těžká újma⁹²(viz kapitola 2)

Jak je uvedeno v kapitole 2, u pohrůžky jiné těžké újmy je tedy nutno přihlížet i k osobním a jiným poměrům poškozeného, (např. k jeho psychickému stavu), jelikož každý může pociťovat danou pohrůžku jinak. V praxi může být posouzena jako pohrůžka jiné těžké újmy situace kdy, pachatel vyhrožuje poškozeným dívkám, že zveřejní jejich erotické fotografie, v rozporu s jejich dříve vytvořenou smlouvou, ve které bylo uvedeno, že pořízené fotografie budou sloužit pouze k osobním účelům a nebudou zveřejněny. Pokud to tak poškozené objektivně pociťují, lze toto jednání považovat za významný zásah do jejich osobního a rodinného života čili pohrůžku jiné těžké újmy.⁹³

Dle judikatury Nejvyššího soudu může pachatel trestného činu vydírání podle § 175 odst. 1 TZ naplnit znak pohrůžky jiné těžké újmy i za situace, kdy poškozenému hrozí újma v rodinném životě. Takovou újmu potom bezpochyby může být z pohledu poškozené (matky) i rozhodnutí soudu o svěřením dítěte do péče jiné osoby (otce), tedy odebrání dítěte. Popsanou situaci lze přitom považovat bezpochyby za těžkou újmu ve smyslu objektivním, tak i ze subjektivního pohledu poškozené, neboť z popisu skutku vyplývá, že se reálnosti výhrůžek obviněného značně obávala, v jejich důsledku se zhoršil její zdravotní stav a zejména v návaznosti na ně vzala zpět svůj souhlas s trestním stíháním obviněného.⁹⁴

⁹⁰ Jelínek, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou*. 6. vydání. Praha: Leges, 2016. 254s

⁹¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 55/2007 Sb. rozh. tr

⁹² Vantuch, Pavel. *Trestní zákoník s komentářem*. 1. Vydání. Olomouc: ANAG, 2011. 605 s

⁹³ Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 1752s

⁹⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 1439/2004 Sb. rozh. tr

Subjekt trestného činu vydírání je obecný, protože skutková podstata trestného činu vydírání podle § 175 odst. 1 TZ nevyžaduje, aby pachatel měl nějaké zvláštní postavení, vlastnost nebo způsobilost.⁹⁵

Pachatelem trestného činu vydírání může být kdokoliv trestně odpovědný, tedy osoba přičetná, starší věku 15 let, mravně a rozumově vyspělá, která naplnila obecné znaky trestného činu a znaky skutkové podstaty trestného činu, nebo jeho pokusu či přípravy, je-li trestná.

Po **subjektivní stránce trestného činu** se požaduje úmyslné zavinění ve smyslu § 13 odst. 2 TZ.

Z hlediska zavinění není skutková podstata trestného činu vydírání podle § 175 TZ konstruovaná, tak aby vyžadovala od pachatele znalost určitých mimotrestních právních norem. Postačí tedy, pokud jsou pachateli známe konkrétní skutkové okolnosti, z nichž lze pak dovodit protiprávnost jeho jednání, a to jak požadavků, kterými nutí poškozeného, anebo prostředky, které k tomu používá.⁹⁶

K odst. 2:

(2) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán,

- a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny,*
- b) spáchá-li takový čin nejméně se dvěma osobami,*
- c) spáchá-li takový čin se zbraní,*
- d) způsobí-li takovým činem značnou škodu,*
- e) spáchá-li takový čin na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi v souvislosti s výkonem jejich povinnosti, nebo*
- f) spáchá-li takový čin na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání.*

⁹⁵ Kuchta, J., a kol. *Kurz trestního práva. Trestní právo hmotné. Zvláštní část.* Praha: C. H. Beck, 2009. 71s.

⁹⁶ Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář.* 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012. 1760s

V tomto odstavci jsou obsaženy okolnosti, které podmiňují použití vyšší trestní sazby. Z hlediska závažnosti je skutková podstata tohoto trestného činu (odstavec 2) kvalifikovaná. Dochází zde totiž k rozšíření základní skutkové podstaty trestného činu o znak členství v organizované skupině, spáchání činu nejméně se dvěma osobami, spáchání činu se zbraní, způsobení značné škody, spáchání takového činu na svědkovi, znalci, tlumočnickovi, rasu, etnickou skupinu, národnost, politické přesvědčení a vyznání.

V písmenu a) se jedná o jinou skutečnost, která rozvíjí způsob provedení ve smyslu § 17 písm. b) TZ. Z logiky věci se požaduje úmyslné zavinění.

Pojem **organizovaná skupina** – viz kapitola 4

V písmenu b) se jedná o jinou skutečnost, která rozvíjí způsob provedení ve smyslu § 17 písm. b) TZ. Z hlediska zavinění tedy z logiky věci se požaduje, aby pachatel o součinnosti s dalšími dvěma osobami věděl. Vyžaduje se tedy úmyslné zavinění.

Spáchání trestného činu **nejméně se dvěma osobami** znamená jakoukoli formu účastenství, tedy i spolupachatelství.⁹⁷ Do takové součinnosti však nemůže být počítán účastník, jehož jednání se omezilo jen na formu návodu ve smyslu § 24 odst. 1 písm. b) TZ.⁹⁸ Výše uvedená okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby je naplněna, pokud se vedle pachatele na trestném činu podílí ještě další dvě osoby. Čin je tedy spáchán součinností nejméně tří osob. Osoby o sobě navzájem nemusí ani vědět a nemusí být ani trestně odpovědné. Uvedené představuje rozdíl oproti organizované skupině.

V písmenu c) se jedná o jinou skutečnost, která rozvíjí jinak použité prostředky ve smyslu § 17 písm. b) TZ. Z logiky věci se požaduje úmyslné zavinění.

O spáchání trestného činu **se zbraní se** jedná v případě, kdy pachatel, nebo někdo z jeho spolupachatelů (pouze s jeho vědomím) užije zbraně k útoku, k překonání nebo zamezení odporu, ale i tehdy pokud užije zbraně k zastrašování pohrůžkou, že zbraň použije, pokud se napadený nepodrobí tomu, k čemu ho pachatel nutí.⁹⁹

⁹⁷ Jelínek, Jiří. *Trestní zákoník a trestní řád: s poznámkami a judikaturou*. 6. vydání. Praha: Leges, 2016. 253 s

⁹⁸ Fenyk, Jaroslav, Roman HÁJEK, Igor STŘÍŽ a Přemysl POLÁK. *Trestní zákoník a trestní řád, průvodce trestněprávními předpisy a judikaturou, 1. díl - Trestní zákoník*. 1. vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2010. 672 s

⁹⁹ Prouza, Daniel. *Trestní zákoník s judikaturou*. V Praze: C. H. Beck, 2010. 489 s

Zbraní se dle § 118 TZ rozumí, pokud z jednotlivého ustanovení trestního zákona nevyplývá něco jiného, cokoli, čím je možno učinit útok proti tělu důraznějším.

Ke spáchání trestného činu se zbraní postačí i to, že pachatel má zbraň u sebe a nepoužije ji.¹⁰⁰

Trestný čin vydírání je spáchán se zbraní ve smyslu § 175 odst. 2 písm. c) TZ také tehdy, užije-li pachatel střelnou zbraň, kterou má u sebe např. ukrytou pod oděvem, v průběhu fyzického napadání poškozeného a vyhrožování použitím dalšího násilí, aby ho tak donutil jednat podle jeho požadavků, přičemž postačí, jestliže poškozenému pouze ukáže tuto střelnou zbraň jako prostředek k zesílení nátlaku na jeho vůli. Tento způsob jednání pachatele je užitím zbraně ve smyslu ustanovení § 89 odst. 5 TZ.¹⁰¹

Dle rozhodnutí Nejvyššího soudu je trestný čin vydírání spáchán se zbraní ve smyslu § 175 odst. 2 písm. c) TZ také tehdy, kdy pachatel použije jako hrozbu působící na psychiku poškozeného tašku s tritolovou výbušninou, kterou mu doručí, aby dosáhl k splnění svého požadavku, přičemž není rozhodné, že tato výbušnina neobsahovala rozbušku.¹⁰²

V písmenu d) se jedná o těžší následek, který rozvíjí následek trestného činu. Jedná se o okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby, ve smyslu § 17 písm. a) TZ. Z hlediska subjektivní stránky postačí zavinění z nedbalosti.

Značnou škodou se stejně jako u trestného činu loupeže (kapitola 4) rozumí škoda ve výši nejméně 500 000 Kč, což vyplývá z výkladového pravidla v § 138 odst. 1 TZ, které uvádí hranice výše škody.

V písmenu e) se jedná o jinou skutečnost, která rozvíjí pohnutku uvedenou v odst. 1. Jedná se o okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby, ve smyslu § 17 písm. b) TZ. Z logiky věci se požaduje úmyslné zavinění.

Důvodem páchaní trestného činu vydírání na **svědkovi, znalci, nebo tlumočnickovi s výkonem jejich povinnosti** dle § 175 odst. 2 písm. e) TZ je nejčastěji snaha zabránit výkonu jejich povinnosti, nebo ji ovlivnit, ale i jiná okrajová souvislost.

¹⁰⁰ Drašík, Antonín. *Trestní zákoník: komentář. 1. díl*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 975s

¹⁰¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 1553/2006 Sb. rozh. tr.

¹⁰² Fenyk, Jaroslav, Roman HÁJEK, Igor STRÍŽ a Přemysl POLÁK. *Trestní zákoník a trestní řád, průvodce trestněprávními předpisy a judikaturou, 1. díl - Trestní zákoník*. 1. vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2010. 672 s

Podmínkou trestnosti pachatele je, aby toto jednání bylo spácháno v na výše uvedených osobách v souvislosti s výkonem jejich povinnosti. Osoba, která je vydírána, nemusí mít postavení svědka, musí však být nositelem svědectví.¹⁰³

Svědkiem se rozumí osoba rozdílná od obviněného, která byla orgánem činným v trestním řízení vyzvána, aby vypovídala o skutečnostech důležitých pro trestní řízení, které sama vnímala svými smysly.¹⁰⁴

Za svědka je nutno považovat i osobu, kterou pachatel vydírá pro budoucí výkon její svědecké povinnosti, protože je nutno svědka považovat v materiálním smyslu. Tím je myšleno, ho brát jako osobu, která vnímala okolnosti, které mohou být podkladem pro rozhodnutí orgánů činných v trestním řízení.¹⁰⁵

Svědkiem však v materiálním smyslu není osoba, která je pachatelem, spolupachatelem, nebo účastníkem trestného činu, o kterém má sdělit své poznatky.

Znalec je osoba, která především zpracovává znalecké posudky a vykonává jinou odbornou činnost pro potřeby orgánů činných v trestním řízení. Je-li k objasnění skutečnosti důležité pro trestní řízení třeba odborných znalostí, vyžádá orgán činný v trestním řízení odborné vyjádření. Jestliže pro složitost posuzované otázky takový postup není postačující, přibere orgán činný v trestním řízení znalce. V podobném postavení, je i **tlumočník**, který pro účely trestného řízení tlumočí, nebo překládá z cizích jazyků.

V písmenu f) se jedná o jinou skutečnost, která rozvíjí pohnutku. Jedná se o okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby, ve smyslu § 17 písm. b) TZ. Z pohledu objektivní stránky se požaduje úmyslné zavinění.

Rasa se dá definovat jako skupina lidí charakterizovaná určitými standartními vnějšími znaky (barva pleti, vlasů, apod). Pokud je trestný čin vydírání spáchán proti někomu pro jeho domnělou rasu, etnickou skupinu, národnost, politické přesvědčení nebo vyznání, nevylučuje to pachatelova trestnost ve smyslu § 175 odst. 2 písm. f) TZ.

¹⁰³ Drašík, Antonín. *Trestní zákoník: komentář. 1. díl*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 975s

¹⁰⁴ *Svěddek* [online]. [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <http://www.nsz.cz/index.php/cs/svedek>

¹⁰⁵ Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání*. Praha: C. H. Beck, 2012. 1755s

Etnická skupina je skupina lidí, která má společný historický původ, rasový typ, jazyk, kulturu apod. Obývá společné území a projevuje tendence k sounáležitosti. Pojem etnické skupiny se dá přirovnat k dříve užívanému termínu kmen.

Národnost je charakterizována jako příslušnost jedince k určitému národu, čímž se rozumí společenství lidí spojných stejným jazykem, historií, kulturou apod.¹⁰⁶

Politické přesvědčení se dá chápat jako názor jedince na společenské uspořádání, na společenské rozhodovací procesy, na správu věci veřejných apod.

Vyznání je příslušnost k určitému náboženství jako výrazu kolektivní identity skupiny. Na rozdíl od trestného činu omezování svobody vyznání podle § 176 TZ, není směřováno jednání pachatele k ovlivnění náboženských praktik, ale je reakcí na tyto praktiky, a napadá svobodu rozhodování v nejširším smyslu.¹⁰⁷

K odst. 3:

(3) Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán,

a) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví,

b) spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311) nebo teroru (§ 312), nebo

c) způsobí-li takovým činem škodu velkého rozsahu.

V tomto odstavci jsou obsaženy okolnosti, které podmiňují použití vyšší trestní sazby. Z hlediska závažnosti je skutková podstata tohoto trestného činu (odstavec 3) kvalifikovaná.

Dochází zde totiž k rozšíření základní skutkové podstaty trestného činu o znak těžké újmy na zdraví, úmysl usnadnit nebo umožnit spáchání trestného činu vlastizrady, teroristického útoku, teroru a znak způsobení škody velkého rozsahu

V písmenu a) se jedná o těžší následek, který rozvíjí následek trestného činu. Jedná se o okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby ve smyslu § 17 písm. a) TZ. Z hlediska subjektivní stránky postačí zavinění z nedbalosti.

¹⁰⁶ Draštík, Antonín. *Trestní zákoník: komentář. 1. díl.* Praha: Wolters Kluwer, 2015. 854–855 s

¹⁰⁷ Draštík, Antonín. *Trestní zákoník: komentář. 1. díl.* Praha: Wolters Kluwer, 2015. 976s

Pojem těžké újmy – viz kapitola 4

V písmenu b) se jedná o jinou skutečnost, která rozvíjí pohnutku. Jedná se o okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby, která se řídí dle § 17 písm. b) TZ. Z logiky věci se požaduje úmyslné zavinění.

K naplnění zákonného kvalifikačního znaku dle písm. b) není rozhodné, jestli byl zvlášť závažný zločin **vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311) nebo teroru (§ 312)** skutečně spáchán, či nikoliv, postačí prokázání motivu jednání, tedy úmyslu těchto trestných činů vedoucího ke spáchání.

Pokud ale, došlo k přípravě výše uvedených zvlášť závažných zločinů nebo pokusu, půjde o souběh trestného činu vydírání podle § 173 odst. 1, 3 písm. b) TZ a přípravy či pokusu zvlášť závažného zločinu, který měl pachatel v úmyslu umožnit nebo usnadnit.¹⁰⁸

V písmenu c) se jedná o těžší následek, který rozvíjí následek trestného činu. Jedná se o okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby ve smyslu § 17 písm. a) TZ. Z hlediska subjektivní stránky postačí zavinění z nedbalosti.

K pojmu **způsobení škody velkého rozsahu** – viz kapitola 4

K odst. 4:

(4) Odnětím svobody na osm až šestnáct let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt.

V tomto odstavci je obsažena okolnost, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby. Z hlediska závažnosti je skutková podstata tohoto trestného činu (odstavce 4) kvalifikovaná. Dochází zde totiž k rozšíření základní skutkové podstaty trestného činu o znak způsobení smrti.

¹⁰⁸ Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník II.* § 140 až 421. *Komentář.* 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012.1756s

Jedná se o těžší následek, který rozvíjí následek trestného činu. Je to okolnost podmiňující použití vyšší trestní sazby ve smyslu § 17 písm. a) TZ. Z hlediska subjektivní stránky je možné zavinění jen z nedbalosti.

K pojmu smrti-viz kapitola 4

Jak již bylo uvedeno výše, jestliže jde o smrtelný následek, musí být zaviněn pouze z nedbalosti, jinak by nešlo o trestný čin vydírání podle § 175 odst. 4 TZ. Pokud pachatel úmyslně usmrtí jiného, aby vydíráním získal majetkový prospěch, je možné takový skutek posoudit jen jako trestný čin vraždy podle § 140 odst. 1, 3 písm. j) TZ. Jednočinný souběh je v takovém případě vyloučen. Pokud však pachatel úmyslně usmrtí jiného při vydírání, které směřuje ke konání, opominutí nebo trpění v jiné než majetkové oblasti, je třeba to vyjádřit souběhem trestného činu vydírání a trestného činu vraždy. Jestliže pachatel poškozenou nejprve vydíral a pak vystupňoval útok tak, že ji usmrtil z obavy, aby ho neudala policii, jde o vícečinný souběh trestných činů podle § 175 TZ a § 140 odst. 1,3 písm. j) TZ popř. § 140 odst. 2, 3 písm. J) TZ¹⁰⁹

K odst. 5:

(5) Příprava je trestná.

Příprava není sama o sobě obecnou formou trestné činnosti, tudíž musí trestní zákoník stanovit její trestnost, tak jako u trestného činu vydírání dle § 175 odst. 5 TZ. Vzhledem k tomu, že je vydírání je zvláště závažným zločinem, je trestná příprava, přičemž se vychází z trestní sazby trestu odnětí svobody stanovený za trestný čin, němuž směřovala.¹¹⁰

¹⁰⁹ Kuchta, J., a kol. *Kurz trestního práva. Trestní právo hmotné. Zvláštní část.* Praha: C. H. Beck, 2009. 71-72s.

¹¹⁰ Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník II. § 140 až 421. Komentář. 2. vydání.* Praha: C. H. Beck, 2012. 1757 s.

5 Vzájemné porovnání znaků skutkových podstat trestných činů loupeže podle § 173 a vydírání podle § 175 TZ)

Tabulka č. 1- Porovnání základní skutkové podstaty trestných činů vydírání dle § 175 TZ a trestného činu loupeže dle § 173 TZ.¹¹¹

	§ 173 Loupež	§ 175 Vydírání
Objekt	Individuální objekt – zájem na ochraně osobní svobody a majetku	Individuálním objektem je zde zájem na ochraně svobody ve smyslu rozhodování
Objektivní stránka (Jednání)	Použití násilí či pohrůžky bezprostředního násilí k zmocnění se cizí věci Hmotný předmět útoku – cizí věc	Použití násilí, pohrůžky násilí či pohrůžky jiné těžké újmy k nucení někoho něco konat, trpět nebo opominout Hmotný předmět útoku – vlastní věc
Subjekt	Obecný	Obecný
Subjektivní stránka	Požadováno úmyslné zavinění jak k násilnému jednání, tak i ke zmocnění se cizí věci Rozdíl spočívá v pohnutce – “v úmyslu zmocnit se cizí věci	Požadována úmyslná forma zavinění “Pachatel nutí jiného, aby něco konal, trpěl, nebo opominul“

Jak trestný čin loupeže podle § 173, tak i trestný čin vydírání, je zařazen do hlavy II zvláštní části trestního zákoníku, konkrétně mezi trestné činy proti svobodě, přičemž důvodem je shodný skupinový objekt

Předmětem ochrany u trestného činu vydírání je ochrana osobní svobody, konkrétně jde o svobodu rozhodování. U trestného činu loupeže je mimo osobní svobodu, chráněn ještě majetek.

¹¹¹ Vlastní tvorba

Trestný čin loupeže podle § 173 TZ je speciální ve vztahu k trestnému činu vydírání podle § 175 TZ. Vztah speciality je dán, pokud skutkové podstaty směřují k ochraně stejného zájmu, nýbrž skutková podstata je více konkretizována a jsou k ní přidány další specifické znaky.¹¹² U loupeže a vydírání se jedná v obou případech o složitou, jež je typická množstvím znaků určitého druhu skutkovou podstatu, Trestný čin loupeže a vydírání je speciální, a to ve dvou směrech, což plyne především z porovnání objektivních stránek.

Objektivní stránku skutkové podstaty trestného činu loupeže § 173 TZ naplňuje ten, kdo použije násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci. Objektivní stránka trestného činu vydírání dle § 175 odst. 1 TZ spočívá v jednání pachatele, který nutí jiného, aby něco konal, opominul nebo trpěl to, co by bez donucení neučinil, pomocí násilí, pohrůžky, anebo pohrůžkou jiné těžké újmy. V obou případech je možné buď použít násilí, ale pokud se jedná o pohrůžku násilím, pak u loupeže musí být pohrůžka bezprostřední, zatímco u vydírání může jít o hrozbu v budoucnu

Výše uvedený znak bezprostřední pohrůžky je důležitý rozlišovací znak trestného činu loupeže. O trestný čin loupeže podle § 173 odst. 1 TZ se jedná, jestliže pachatel jedná v úmyslu zmocnit se cizí věci v bezprostřední časové návaznosti na užití násilí nebo pohrůžku bezprostředního násilí. Jestliže však pachatel užije násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu donutit poškozeného, aby mu vydal věc někdy v budoucnosti, jde o trestný čin vydírání podle § 175 odst. 1 TZ.¹¹³

Nejvyšší soud uvedl, že pokud by pachatel vyhrožoval poškozenému například píchnutím injekční stříkačky s jehlou, smýkl s poškozeným na zem a prohledal mu kapsy kalhot, ze kterých mu vezme peníze, je zde vyloučeno posoudit takové jednání jako trestný čin vydírání podle § 175 TZ, kterého by se pachatel dopustil v případě, že by poškozenému hrozil násilím, které by se mělo teprve uskutečnit někdy v budoucnu. Přitom trestný čin loupeže je dokonán již užitím násilí nebo pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci, aniž by tento úmysl byl uskutečněn.¹¹⁴

¹¹² Novotný, František. *Praktikum trestního práva hmotného*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. 89. s

¹¹³ Drašík, Antonín. *Trestní zákoník: komentář. 1. díl*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 850. s

¹¹⁴ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 633/2010 Sb. rozh. tr.

Dále soud uvedl, že o loupež dle § 173 TZ a nikoli o vydírání dle § 175 odst. 1 TZ jde v případě, pokud cílem protiprávního jednání pachatele bylo vydání osobních věcí poškozené osoby, která musela strpět jeho šikanozní chování. K tomu, aby popsané jednání poškozená osoba nevnímala jako vážný projev vůle pachatele, by musela taková okolnost vyplynout navenek.¹¹⁵

V situaci, ve které se pachatel násilím zmocnil cizí věci a současně vůči poškozené osobě pronesl výhrůžku násilím směřovanou do budoucna, lze takové jednání posoudit pouze jako zločin loupeže podle § 173 odst. 1 TZ a nikoli též jako trestný čin vydírání podle § 175 TZ, jelikož jsou výše uvedené trestné činy v již zmiňovaném, poměru speciality, takže je jejich jednočinný souběh vyloučen.¹¹⁶

Loupež směřuje ke zmocnění se cizí věci, což je její hmotný předmět útoku, zatímco u vydírání pouze k tomu, aby poškozený něco konal, opomenul nebo strpěl. U loupeže je to tedy více konkretizováno a prostředky k dosažení pachatelova cíle a rovněž i cíl jsou tedy výrazně užší než u vydírání. Hmotným předmětem útoku u vydírání může být naproti tomu vlastní věc.¹¹⁷

Subjekty jsou totožné, tedy obecné, jelikož se nevyžaduje žádná zvláštní vlastnost, způsobilost nebo postavení pachatele.

Subjektivní stránka je rovněž totožná. V obou případech se vyžaduje úmyslná forma zavinění.

¹¹⁵ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 907/2013 Sb. rozh. tr.

¹¹⁶ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 385/2013 Sb. rozh. tr.

¹¹⁷ *Souběh trestných činů* [online]. [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: https://wiki.iurium.cz/w/Soub%C4%9Bh_trestn%C3%BDch_%C4%8Din%C5%AF

Tabulka č. 2- Porovnání kvalifikované skutkové podstaty trestného činu loupeže dle § 173 TZ a trestného činu vydírání dle § 175 TZ¹¹⁸

	§ 173 Loupež	§ 175 Vydírání
Odstavec 2	Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán	Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán
písm. a)	spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny	spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny
písm. b)	způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví	spáchá-li takový čin nejméně se dvěma osobami
písm. c)	způsobí-li takovým činem značnou škodu	spáchá-li takový čin se zbraní
písm. d)	spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit, usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311), nebo teroru (§ 312)	způsobí – li takovým činem značnou škodu
písm. e)		spáchá-li takový čin na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi v souvislosti s výkonem jejich povinnosti
písm. f)		spáchá-li takový čin na jiném pro jeho domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání
Odstavec 3	Odnětím svobody na osm až patnáct let bude pachatel potrestán	Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán
písm. a)		způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví
písm. b)		spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309),

¹¹⁸ Vlastní tvorba

		teroristického útoku (§ 311), nebo teroru (§ 312)
písm. c)	způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu velkého rozsahu	Způsobí-li takovým činem škodu velkého rozsahu
Odstavec 4	Odnětím svobody na deset až osmnáct let bude pachatel potrestán	Odnětím svobody na osm až šestnáct let bude pachatel potrestán
	Způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt	Způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt

Z tabulky je patrné, že trestný čin vydírání dle § 175 TZ je mnohem pestřejší a obsahuje více zvlášť přitěžujících okolností než trestný čin loupeže dle § 173 TZ. Dále z tabulky vyplývá, že trestný čin loupeže má vyšší trestní sankce odnětí svobody, jak v základní, tak i kvalifikované skutkové podstatě. Porovnání trestních sankcí se bude věnovat následující tabulka.

Tabulka č. 3- Porovnání trestních sankcí u trestného činu loupeže dle § 173 TZ a trestného činu vydírání dle § 175 TZ

	Loupež § 173	Vydírání § 175
Základní skutková podstata	Odnětí svobody 2–10 let	Odnětí svobody na 6 měsíců – 4 léta , nebo peněžitý trest
Kvalifikovaná skutková podstata Odstavec 2	Odnětí svobody 5-12 let	Odnětí svobody 2-8 let
Odstavec 3	Odnětí svobody 8-15 let	Odnětí svobody 5-12 let
Odstavec 4	Odnětí svobody 10-18 let	Odnětí svobody 8-16 let

Z tabulky č. 3 jasně vyplývá to, že ačkoli se oba trestné činy se řadí mezi zvlášť závažné zločiny, (kromě § 175 odst. 1 TZ) je u trestného činu loupeže dle § 173 TZ stanovena podstatně vyšší trestní sazba trestu odnětí svobody. U trestného činu vydírání dle § 175 odst. 1 TZ je připuštěna možnost uložení peněžitého trestu.

6 Komparace znaků skutkových podstat vybraných trestných činů proti svobodě se slovenskou trestněprávní úpravou

Trestné činy proti svobodě se nachází v hlavě II trestního zákona č. 300/2005 Z. z (dále jen STZ) s názvem trestné činy proti slobodě a ľudskej dôstojnosti. Sem je zařazen trestný čin loupeže dle § 188 STZ a trestný čin vydírání dle § 189 STZ.

6.1 Porovnání znaků základních skutkových podstat trestných činů loupeže a vydírání podle českého a slovenského trestního zákona

Tabulka č. 4 – komparace znaků základní skutkové podstaty trestného činu loupeže dle § 173 TZ s trestným činem loupeže dle § 188 STZ¹¹⁹

Loupež dle § 173 TZ

Loupež dle § 188 STZ

	Loupež dle § 173 TZ	Loupež dle § 188 STZ
Objekt	Ochrana osobní svobody a majetku	Ochrana osobní svobody a majetku
Objektivní stránka	Použití násilí či pohrůžky bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci ke vztahu k pachateli	Použití násilí nebo hrozby bezprostředního násilí v úmyslu zmocnit se cizí věci ve vztahu k pachateli
Subjekt	Obecný	Obecný
Subjektivní stránka	Požadováno úmyslné zavinění	Požadováno úmyslné zavinění

¹¹⁹ Vlastní tvorba. Informace: *Komparácia trestného činu ľupeže a trestného činu krádeže* [online]. [cit. 2019-04-06]. Dostupné z: <https://www.najpravo.sk/clanky/komparacia-trestneho-cinu-lupeze-a-trestneho-cinu-kradeze.html> a KLÁTIK, Jaroslav. *Trestné právo hmotné*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. 69-70. s

Tabulka č. 5 – komparace znaků základní skutkové podstaty trestného činu vydírání dle § 175 TZ a trestného činu vydírání dle § 189 STZ¹²⁰

Vydírání dle § 175 TZ

Vydírání dle § 189 STZ

Objekt	Osobní svoboda ve smyslu svobodného rozhodování	Osobní svoboda ve smyslu svobodného rozhodování
Objektivní stránka	Použití násilí, pohrůžky násilí či pohrůžky jiné těžké újmy k nucení někoho něco konat, trpět nebo opominout	Za použití násilí, pohrůžky násilí nebo pohrůžky jiné těžké újmy k nucení někoho něco konat, trpět nebo opominout.
Subjekt	Obecný	Obecný
Subjektivní stránka	Úmyslná forma zavinění	Úmyslná forma zavinění

¹²⁰ Vlastní tvorba. Informace: *Trestný čin vydírání – súhrn judikatury* [online]. [cit. 2019-04-06]. Dostupné z: <http://www.pravnelisty.sk/clanky/a636-trestny-cin-vydierania-suhrn-judikatury> a MAŠLANYOVÁ, Darina. *Trestné právo hmotné: všeobecná a osobitná časť*. 2., aktualizované a doplnené vydanie. Plzeň: Vydavateľství a nakladateľství Aleš Čeněk, 2016. 300. s

6.2 Porovnání znaků kvalifikovaných skutkových podstat trestných činů loupeže a vydírání podle českého a slovenského trestního zákona.

Tabulka č. 6 – komparace znaků kvalifikované skutkové podstaty trestného činu loupeže dle § 173 TZ a dle § 188 STZ¹²¹

§ 173 Loupež		§ 188 Loupež
Odst. 2	Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán	Odnětím svobody na sedm až dvanáct let bude pachatel potrestán, pokud spáchá čin uvedený v odstavci 1
	písm. a) spáchá-li uvedený čin v odstavci 1 jako člen organizované skupiny	písm. c) závažnějším způsobem chování
	písm. b) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví	písm. a) a bezprostředně ním ohrozí život nebo zdraví více osob
	písm. c) způsobí-li takovým činem značnou škodu	písm. b) a způsobí ním větší škodu
	písm. d) spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311) nebo teroru (§ 312)	písm. d) na chráněné osobě
		písm. e) z osobitého (zvláštního) motivu
Odst. 3	Odnětím svobody na osm až patnáct let bude pachatel potrestán	Odnětím svobody na deset až patnáct let bude pachatel potrestán, pokud spáchá uvedený čin v odstavci 1
		písm. a) a způsobí tímto činem těžkou újmu na zdraví nebo smrt
	způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 škodu velkého rozsahu	písm. b) a způsobí tímto činem značnou škodu

¹²¹ Vlastní tvorba

Odst. 4	Odnětím svobody na deset až osmnáct let bude pachatel potrestán	Odnětím svobody na patnáct až dvacet let, nebo trestem odnětí svobody na doživotí bude pachatel potrestán, pokud spáchá čin uvedený v odstavci 1
		písm. a) a způsobí tímto činem škodu velkého rozsahu
	způsobí-li činem v odstavci 1 smrt	písm. b) a způsobí tímto činem smrt více osob
		písm. c) jako člen nebezpečného seskupení

Tabulka č.7 – komparace znaků kvalifikované skutkové podstaty trestného činu vydírání dle § 175 TZ a dle § 189 STZ¹²²

	§ 175 Vydírání	§ 189 Vydírání
Odst. 2	Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán	Odnětím svobody na čtyři až deset let bude pachatel potrestán, pokud spáchá čin uvedený v odstavci 1
	písm. a) spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 jako člen organizované skupiny	písm. a) závažnějším způsobem konání
	písm. b) spáchá-li takový čin nejméně se dvěma osobami	
	písm. c) spáchá-li takový čin se zbraní	
	písm. d) způsobí-li takovým činem značnou škodu	písm. d) a způsobí tímto činem větší škodu
		písm. b) na chráněné osobě
	písm. e) spáchá-li takový čin na svědkovi, znalci nebo tlumočnickovi v souvislosti s výkonem jejich povinnosti	písm. c) z osobitého (zvláštního motivu)
	písm. f) spáchá-li takový čin na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení vyznání, nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání	

¹²² Vlastní tvorba

Odst. 3	Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán	Odnětím svobody na deset až dvacet let bude pachatel potrestán, pokud spáchá uvedený čin v odstavci 1
	Písm. a) způsobí-li takovým činem těžkou újmu na zdraví	písm. a) způsobí tímto činem těžkou újmu na zdraví nebo smrt
	písm. b) spáchá-li takový čin v úmyslu umožnit nebo usnadnit spáchání trestného činu vlastizrady (§ 309), teroristického útoku (§ 311) nebo teroru (§ 312)	
	písm. c) způsobí-li takovým činem škodu velkého rozsahu.	písm. b) a způsobí tímto činem značnou škodu
Odst. 4	Odnětím svobody na osm až šestnáct let bude pachatel potrestán,	Odnětím svobody na dvacet až dvacet pět let, nebo trestem odnětí svobody na doživotí bude pachatel potrestán, pokud spáchá čin uvedený v odstavci 1
	způsobí-li činem uvedeným v odstavci 1 smrt	písm. a) a způsobí tímto činem těžkou újmu na zdraví více osobám nebo smrt více osobám
		písm. b) a způsobí tímto činem škodu velkého rozsahu
		písm. c) jako člen nebezpečného seskupení

Z tabulek č. 6 a 7 vyplývá to, že ačkoli jsou si jednotlivé výše uvedené trestné činy, co se týče znaků velmi podobné, obsahují přesto rozdílné pojmové znaky. Z komparace těchto dvou tabulek vyplývá to, že slovenský trestní zákoník obsahuje hned několik pojmů, které ten český nikoli.

Pojmem **závažnější způsob provedení**, který je v tabulce obsažen v § 188 odst. 2 a v § 189 odst. 2 se dle § 138 STZ rozumí spáchání trestného činu

a) se zbraní, kromě trestného činu úkladné vraždy podle § 144, vraždy podle § 145, zabití podle § 147 a § 148, usmrcení podle § 149, dále ublížení na zdraví podle § 155, § 156 a § 157,

b) po delší čas

Podle § 138 písm. b) STZ se delším časem rozumí časový úsek, jehož délka je ovlivněna "intenzitou" trestného činu, to znamená závažností trestného činu z hlediska výšky zákonem stanovené trestní sazby. Obecně pro všechny případy nelze vymezit, jaký čas se považuje za delší. V případě, že půjde o trestný čin s vyšší trestnou sazbou, bude "delší dobu" kratší než při trestném činu s nižší trestnou sazbou. Podstatné je, že nejde o jednorázovou trestnou činnost nebo trestnou činnost krátkého trvání.¹²³

c) surovým nebo trýznivým způsobem

d) násilím, hrozbou bezprostředního násilí nebo hrozbou jiné těžké újmy

e) vloupáním

f) lstí

g) využitím tísně, nezkušenosti, odkázanosti nebo podřízenosti

h) porušením důležité povinnosti vyplývající z pachatelova zaměstnání, postavení nebo funkce nebo z funkce uložené dle zákona

i) organizovanou skupinou

j) na více osobách¹²⁴

(1) Chráněnou osobou je dle § 139 STZ

a) dítě

b) těhotná žena

c) blízká osoba¹²⁵

d) odkázaná osoba¹²⁶

e) osoba vyššího věku¹²⁷

f) nemocná osoba

g) osoba, která používá ochranu podle mezinárodního práva

h) veřejný činitel, osoba, která plní svoje povinnosti uložené na základě zákona

¹²³ Rozhodnutí krajského soudu v Košicích uveřejněné pod sp. zn 7 To 70/2013

¹²⁴ Více osobami se rozumí nejméně tři

¹²⁵ Blízkou osobou se pro účely zákona č. 300/2005 Z. z. dle § 127 odst.4 rozumí, příbuzný v přímém pokolení, osvojitel, osvojenec, sourozenec a manžel.

¹²⁶ Odkázanou osobou se pro účely zákona č. 300/2005 Z. z. dle § 127 odst.9 rozumí osoba, která je svou výživou, výchovou, hmotným nebo jiným zaopatřením nebo péčí odkázána na pachatele.

¹²⁷ Osobou staršího věku se pro účely zákona č. 300/2005 Z. z. dle § 127 odst.3, rozumí osoba starší 60 let

i) svědek, znalec, tlumočník nebo překladatel

(2) Ustanovení v odstavci 1 se nepoužije v tom případě, kdy trestný čin nebyl spáchaný v souvislosti s postavením, stavem nebo věkem chráněné osoby

Osobitý (zvláštní motiv) je dle § 140 STZ spáchání trestného činu:

- a) na objednávku
- b) z pomsty
- c) v úmyslu zakrýt nebo si ulehčit jiný trestný čin
- d) z národnostní, etnické, rasové nenávisti nebo nenávist z důvodu barvy pleti
- e) se sexuálním motivem

Nebezpečným seskupením se dle § 141 STZ rozumí

- a) zločinecká skupina¹²⁸
- b) teroristická skupina¹²⁹

Smrtí více osob se dle § 143 STZ rozumí způsobení smrti nejméně tří osob.

Při porovnání české trestněprávní úpravy výše uvedených trestných činů se slovenskou trestněprávní úpravou, lze především vyvodit to, že česká úprava obsahuje více specificky rozdělené pojmové znaky, než je to u té slovenské. Například u trestného činu vydírání dle § 189 odst.2 písm. a) STZ je v tomto písmenu obsažen pojmový znak *závažnější způsob jednání*, který zahrnuje výčet znaků, jenž obsahuje pojmy, rozdělené dle české trestněprávní úpravy vydírání zvlášť do tří písmen (písm. a, b, c). Dalším takovým příkladem je třeba odstavec 2 písm. c) téhož trestného činu, kde je obsažen

¹²⁸ Zločineckou skupinou se dle § 129 odst. 3 pro účely tohoto zákona rozumí, strukturovaná skupina nejméně tří osob, která existuje po určitou dobu a jedná koordinovaně s cílem spáchat jeden nebo více zločinů, trestný čin legalizace příjmu z trestné činnosti podle § 233 nebo některý z trestných činů korupce podle osmé hlavy třetího dílu zvláštní části pro účely přímého nebo nepřímého získání finanční nebo jiné výhody.

¹²⁹ Teroristickou skupinou se dle § 129 odst. 4 pro účely tohoto zákona rozumí skupina nejméně tří osob, která existuje během určitého časového období pro účely spáchání některého z trestných činů terorismu, jejíž činnost se vyznačuje koordinovaností; nemusí mít formálně vymezené úlohy pro své členy, stálou členskou základnu, ani rozvinutou strukturu.

pojmový znak z osobitého(zvláštního) motivu, který znovu obsahuje výčet znaků, kdy je tento trestný čin spáchán právě z tohoto motivu. Pro tyto znaky má trestný čin vydírání dle § 175 odst.2 TZ zvlášť dvě písmena a těmi jsou písm. e) a f).

Dalším rozdílem je např. jiná částka peněz, která je nutná pro způsobení větší škody, značné škody a škody většího rozsahu. Česká právní úprava stanovuje za větší škodu částku nejméně 50 000 Kč, za značnou škodu způsobení škody nejméně 500 000 Kč, a za škodu velkého rozsahu se počítá škoda nejméně 5 000 000 Kč. (viz kapitola č.3) Slovenská právní úprava stanovuje pojem malé škody, od které se ostatní odvíjejí. Malou škodou se rozumí škoda převyšující částku 266 eur. (cca 6 800 Kč) Škodou větší se rozumí částka dosahující nejméně desetinásobku takové částky (68 000 Kč) Značnou škodou se rozumí částka dosahující nejméně stonásobek takové částky (680 000 Kč). Škodou velkého rozsahu se rozumí částka dosahující nejméně pětisetnásobku takové částky (3 400 000 Kč). Z toho plyne že k naplnění těchto přitěžujících okolností je dle slovenské právní úpravy, až na škodu velkého rozsahu, nutno způsobit o něco větší finanční škodu, než v případě právní úpravy ČR.

Rozdílnost, která rovněž stojí za zmínku, je ta, že zvlášť přitěžující okolnost způsobení smrti je u slovenské loupeže (tabulka č. 6) obsažena už ve třetím odstavci, oproti loupeži dle § 173 TZ, kde je obsažena až ve čtvrtém. To samé platí i u tabulky č. 7, jelikož je zde také obsažen pojmový znak způsobení smrti už ve třetím odstavci, Pochopitelně největším rozdílem jsou trestní sankce, kterým se bude věnovat následující podkapitola 6.3.

6.3 Porovnání trestních sankcí u trestného činu loupeže dle § 173 TZ a trestného činu vydírání dle § 175 TZ s trestními sankcemi trestných činů loupeže dle § 188 STZ a vydírání dle § 189 STZ

Tabulka č. 8.-komparace trestních sankcí u trestného činu loupeže dle § 173 TZ a trestného činu vydírání dle § 188 STZ¹³⁰

	Loupež dle § 173 TZ	Loupež dle § 188 STZ
Základní skutková podstata	Odnětí svobody 2–10 let	Odnětí svobody 3-8 let
Kvalifikovaná skutková podstata Odstavec 2	Odnětí svobody 5-12 let	Odnětí svobody 7-12 let
Odstavec 3	Odnětí svobody 8-15 let	Odnětí svobody 10-15 let
Odstavec 4	Odnětí svobody 10-18 let	Odnětí svobody 15-25 let nebo odnětí svobody na doživotí

Tabulka č. 9.-komparace trestních sankcí u trestného činu loupeže dle § 173 TZ a trestného činu vydírání dle § 188 STZ¹³¹

	Vydírání dle § 175 TZ	Vydírání dle § 189 STZ
Základní skutková podstata	Odnětí svobody na 6 měsíců – 4 léta nebo peněžitý trest	Odnětí svobody 2-6 let
Kvalifikovaná skutková podstata Odstavec 2	Odnětí svobody 2–8 let	Odnětí svobody 4-10 let
Odstavec 3	Odnětí svobody 5-12 let	Odnětí svobody 10-20 let
Odstavec 4	Odnětí svobody 8-16 let	Odnětí svobody 20-25 let nebo odnětí svobody na doživotí

¹³⁰ Vlastní tvorba

¹³¹ Vlastní tvorba

Z tabulek č. 8 a 9 plyne především to, že loupež a vydírání podle slovenského zákoníku má přísnější sankce v počtu let odnětí svobody za spáchání těchto dvou trestných činů, a to jak v základní skutkové podstatě, tak i v kvalifikované. Další odlišností je to, že slovenský zákoník uvádí za tyto dva trestné činy i trest odnětí svobody na doživotí, a to ve čtvrtém odstavci těchto ustanovení. Třetí a čtvrtý odstavec víceméně ukazuje největší rozdíly v počtu stanovených let odnětí svobody. Už v dolní hranici trestného činu loupeže dle slovenského trestního zákona uvádí o pět let více než u loupeže dle českého trestního zákona. A v horní hranici uvádí až o 7 let více. U trestného činu vydírání potom slovenský trestní zákon uvádí v odstavci 3 už skoro dvojnásobné tresty, což je především z důvodu již zmiňovaného obsažení zvláště přitěžující okolnosti způsobení smrti v tomto odstavci. Odstavec 4 trestného činu vydírání dle slovenského trestního zákona rovněž uvádí vyšší tresty než odstavec 4 dle českého TZ. V dolní hranici je to až o dvanáct let více a v horní hranici o devět.

Z porovnání těchto dvou tabulek lze obecně vyvodit nejen to, že loupež a vydírání podle STZ má vyšší sazby odnětí svobody, než je to u loupeže a vydírání dle českého TZ, ale i to, že vydírání dle STZ má podstatně vyšší trestní sazbu, než loupež dle STZ, přitom v případě loupeže a vydírání dle českého TZ je to právě naopak

Závěr a úvaha de lege ferenda

Lidská práva a jejich ochrana patří, a už v historii patřila k hlavní prioritám lidské společnosti. V této bakalářské práci se autor práce zaměřil na společensky škodlivé činy, které porušují právě tuto základní prioritu společnosti, jimiž jsou trestné činy proti svobodě. Loupež a vydírání patří z trestných činů proti svobodě, k nejčastěji páchaným, což vyplývá i ze statistických přehledů policie ČR posledních let.¹³²

V teoretické části práce se autor zaměřil na stručnou charakteristiku II. hlavy zvláštní části trestního zákoníku. Dále jím byly vysvětleny základní pojmy, jež jsou v práci následně používány.

V praktické části práce na základě metody komparace zjistil a popsal autor jednotlivé rozdíly ve znění v ustanovení trestného činu loupeže dle § 173 TZ a trestného činu vydírání dle § 175 TZ. Dále byla provedena komparace znaků skutkových podstat těchto výše uvedených trestných činů s odpovídající trestněprávní úpravou na Slovensku (slovenský trestní zákon č. 300/2005 Z. z.).

Vzhledem k stanoveným cílům bakalářské práce se autor domnívá, že cíl bakalářské práce byl naplněn. Autor práce za tímto účelem využil metody analýzy a tímto způsobem jednoznačně vymezil rozdíly trestní odpovědnosti ve vztahu k výše vybraným trestným činům trestní úpravy. Dále využil metody komparace a dospěl k tomu, že z hlediska porovnání základních skutkových podstat trestných činů loupeže a vydírání s právní úpravou těchto činů na Slovensku, se dá říci to, že jsou víceméně identické. Rozdíly jsou až v kvalifikovaných skutkových podstatách, a to především v znacích přitěžujících okolností. Slovenská právní úprava má například v odstavci 2 písm. c) trestného činu vydírání zavedené pojmy “chráněná osoba“, nebo “zvláštní motiv“, které jsou popsány v § 139 a § 140 STZ, přičemž česká právní úprava tyto pojmy zavedené nemá.

Pokud jde o návrh de lege ferenda, autor práce na podkladě bližší analýzy slovenské trestněprávní úpravy navrhuje doplnit výčet zvlášť přitěžujících okolností u

¹³² *Statistické přehledy kriminality* [online]. [cit. 2019-04-10]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>

trestného činu loupeže a vydírání o znak "chráněné osoby", neboť tento znak, jak již bylo řečeno, česká právní úprava neobsahuje. Dále je na místě uvažovat doplnění znaku "zvláštního motivu", neboť tento znak naše trestní úprava rovněž neobsahuje a podle autora práce tyto znaky obsahují výčet přitěžujících okolností, které by v ustanovení o loupeži a vydírání v našem zákoně mely být trestány vyšší trestní sazbou.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. DRAŠTÍK, Antonín. *Trestní zákoník: komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2015. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). 3264 s. ISBN 978-80-7478-790-4.
2. FENYK, J, Roman HÁJEK, Igor STRÍŽ a Přemysl POLÁK. *Trestní zákoník a trestní řád, průvodce trestněprávními předpisy a judikaturou, 1. díl – Trestní zákoník*. 1. vydání. Praha: Linde Praha, a.s., 2010. 1317 s. ISBN 978-80-7201-802-4
3. JELÍNEK, J., a kol. *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 6. vydání. Praha: Leges, 2016, 1280 s. ISBN 978-80-7502-106-9
4. JELÍNEK, J. *Trestní právo hmotné: obecná část, zvláštní část*. 3. vyd. Praha: Leges, 2013. Student (Leges). 968 s ISBN 978-80-8757-664-9
5. KLÁTIK, J. *Trestné právo hmotné*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2018. Slovenské učebnice. ISBN 978-80-7380-726-9.
6. KUČHTA, J., a kol. *Kurz trestního práva. Trestní právo hmotné. Zvláštní část*. Praha: C. H. Beck, 2009, 656 s. ISBN 978-80-7400-047-8
7. MAŠĚANYOVÁ, D. *Trestné právo hmotné: všeobecná a osobitná část*. 2., aktualizované a doplnené vydanie. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2016. Slovenské učebnice. ISBN 978-80-7380-618-7.
8. NOVOTNÝ, František. *Praktikum trestního práva hmotného*. 2., upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2010. 194 s. ISBN 978-80-7380-252-3.
9. NOVOTNÝ, F., a kol. *Trestní právo hmotné*. 4. vydání. Praha: Aleš Čeněk, s.r.o., 2017, 374 s. ISBN 978-80-7380-651-4
10. NOVOTNÝ, F., a kol. *Trestní právo hmotné*. 3. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2010. 393 s. ISBN 978-80-7380-291-2
11. PROUZA, D. *Trestní zákoník s judikaturou*. V Praze: C.H. Beck, 2010. Beckova edice zákonů s judikaturou. 1248 s. ISBN 978-80-7400-187-1.
12. ŠÁMAL, P., NOVOTNÝ, O., GRÍVNA, T., HERCEG, J., VANDUCHOVÁ, M., VOKOUN, R., a kol. *Trestní právo hmotné*. 8. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016, 1052 s. ISBN 978-80-7552-358-7

13. ŠÁMAL, P., a kol. *Trestní zákoník I+II – velký komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2012, 2500 s. ISBN 978-80-7400-428-5
14. VANTUCH, P. *Trestní zákoník s komentářem: k 1. vyd.* Olomouc: ANAG, 2011. Právo (ANAG). 1367 s. ISBN 978-80-7263-677-8.

Elektronické zdroje

1. VYDÍRÁNÍ A POHRŮŽKA NÁSILÍ [online]. 2012 [cit. 2019-02-04]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/vydirani-a-pohruzka-nasili-85863.html>
2. POHRŮŽKA JINÉ TĚŽKÉ ÚJMY [online]. 2011 [cit. 2019-02-04]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/soudni-rozhodnuti/vydirani-a-pohruzka-nasili-85863.html>
3. MAJETEK [online]. 2008 [cit.2019-02-27]. Dostupné z: <https://iuridictum.pecina.cz/w/Majetek>
4. NÁSILNÉ TRESTNÉ ČINY [online]. 2019 [cit. 2019-03-07]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/nasilne-trestne-ciny.aspx>
5. SVĚDEK [online]. 2012 [cit. 2019-03-11]. Dostupné z: <http://www.nsz.cz/index.php/cs/svedek>
6. SOUBĚH TRESTNÝCH ČINŮ [online]. 2012 [cit. 2019-03-26]. Dostupné z: https://wiki.iurium.cz/w/Soub%C4%9Bh_trestn%C3%BDch_%C4%8Din%C5%AF
7. TRESTNÝ ČIN VYDIERANIA – SÚHRN JUDIKATÚRY [online].2018 [cit. 2019-04-06]. Dostupné z: <http://www.pravnelisty.sk/clanky/a636-trestny-cin-vydierania-suhrn-judikatury>
8. KOMPARÁCIA TRESTNÉHO ČINU LÚPEŽE A TRESTNÉHO ČINU KRÁDEŽE [online]. 2012 [cit. 2019-04-06]. Dostupné z: <https://www.najpravo.sk/clanky/komparacia-trestneho-cinu-lupeze-a-trestneho-cinu-kradeze.html>

Legislativní dokumenty

1. (ČESKO) Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
2. (ČESKO) Zákon č. 183/2016 Sb. o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších předpisů
3. (ČESKO) Zákon č.89/2002 Sb., občanský zákoník
4. Všeobecná deklaráce lidských práv
5. (ČESKO) Usnesení č. 2/1993 Sb. *Usnesení předsednictva České národní rady o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky*
6. (SLOVENSKO) Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon

Judikatura

- 1) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod sp. zn 8Tdo č. 279/2018Sb. rozh. tr.
- 2) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod sp.zn.6 Tdo č. 385/2013-19 Sb. rozh. tr.
- 3) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod sp. zn. 3 Tdo č. 907/2013 Sb. rozh. tr.
- 4) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod sp. zn. 7 Tdo č. 633/2010 Sb. rozh. tr.
- 5) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod sp. zn.8 Tdo č.1596/2016
- 6) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod sp. zn. 3 Tdo č. 1641/2016Sb. rozh. tr.
- 7) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod sp. zn. 3Tdo č. 1285/2017Sb. rozh. tr.
- 8) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod. sp. zn. 23 Cdo č. 2611/2012
- 9) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod sp. zn. 4 Tdo č. 133/2012-23 Sb. rozh. tr.
- 10) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod sp. zn. 7 Tdo č. 382/2016 Sb. rozh. tr.
- 11) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod sp. zn. 7 Tdo č. 1380/2014 Sb. rozh. tr.

- 12) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod sp. zn. 3 Tdo č. 350/2018 Sb. rozh. tr.
- 13) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 4 Tdo 334/2013-47 Sb. rozh. tr.
- 14) Rozhodnutí krajského soudu v Košicích uveřejněné pod 7 To 70/2013
- 15) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 408/2015 Sb. rozh. tr.
- 16) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 11/2011 Sb. rozh. tr.
- 17) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 1596/2016 Sb. rozh. tr.
- 18) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 1549/2014 Sb. rozh. tr.
- 19) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 590/2015 Sb. rozh. tr.
- 20) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR uveřejněné pod č. 16/1986 Sb. rozh. tr
- 21) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 1280/2017 Sb. rozh. tr.
- 22) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 48/2013 Sb. rozh. tr.
- 23) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 23/2010 Sb. rozh. tr.
- 24) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 55/2007 Sb. rozh. tr
- 25) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 1439/2004 Sb. rozh. tr
- 26) Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR uveřejněné pod č. 1553/2006 Sb. rozh. tr.

Seznam zkratek

Apod.	A podobně
Odst.	Odstavec
Atd.	A tak dále
LPS	Listina práv a svobod
Např.	Například
TZ	Trestní zákoník
ČR	Česká republika
SR	Slovenská republika
Sp.	Spisová
Zn	Značka
Č.	Číslo
TZS	Trestní zákoník Slovenské republiky
Pozn.	Poznámka
Sb.	Sbírka
EU	Evropská unie
Aj.	A jiné
Str.	Strana

Seznam tabulek a grafů

Tabulky

Tabulka č. 1- Porovnání základní skutkové podstaty trestných činů vydírání dle § 175 TZ a trestného činu loupeže dle § 173 TZ, str. 40.

Tabulka č. 2- Porovnání kvalifikované skutkové podstaty trestného činu loupeže dle § 173 TZ a trestného činu vydírání dle § 175 TZ, str 42.

Tabulka č. 3- Porovnání trestních sankcí u trestného činu loupeže dle § 173 TZ a trestného činu vydírání dle § 175 TZ, str 44.

Tabulka č. 4 – komparace znaků základní skutkové podstaty trestného činu loupeže dle § 173 TZ s trestným činem loupeže dle § 188 STZ, str 45.

Tabulka č. 5 – komparace znaků základní skutkové podstaty trestného činu vydírání dle § 175 TZ a trestného činu vydírání dle § 189 STZ, str 46.

Tabulka č. 6 – komparace znaků kvalifikované skutkové podstaty trestného činu loupeže dle § 173 TZ a dle § 188 STZ, str 47.

Tabulka č.7 – komparace znaků kvalifikované skutkové podstaty trestného činu vydírání dle § 175 TZ a dle § 189 STZ, str 48.

Tabulka č. 8.-komparace trestních sankcí u trestného činu loupeže dle § 173 TZ a trestného činu vydírání dle § 188 STZ, str 53.

Tabulka č. 9.-komparace trestních sankcí u trestného činu loupeže dle § 173 TZ a trestného činu vydírání dle § 188 STZ, str 53.

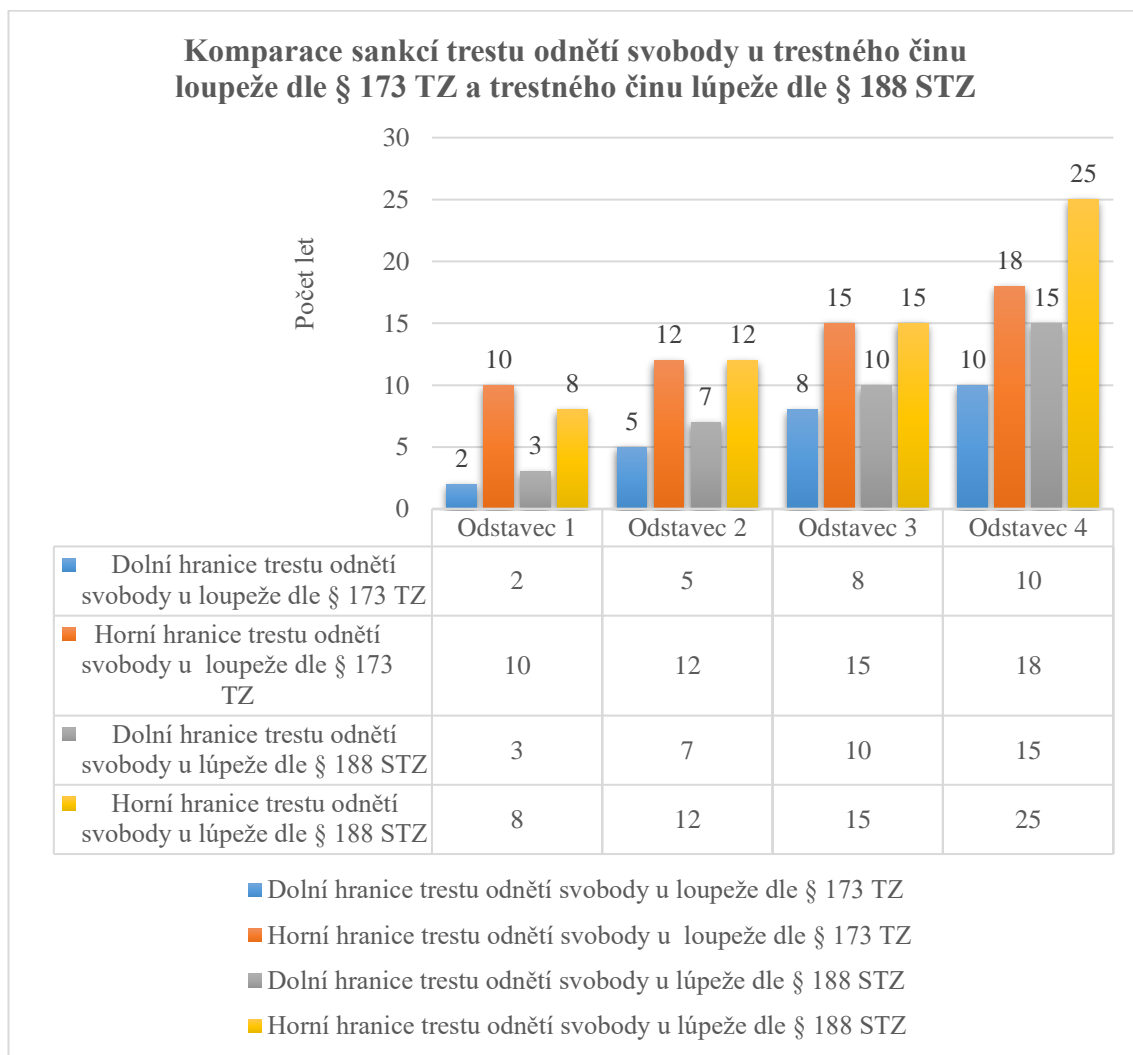
Přílohy

Příloha č. 1 - graf komparace trestních sankcí u trestného činu loupeže dle § 173 TZ a trestného činu vydírání dle § 188 STZ, str. 63

Příloha č. 2 -graf komparace trestu odnětí svobody u trestného činu vydírání dle § 175 TZ a trestného činu vydírání dle § 189 STZ, str. 64

Přílohy

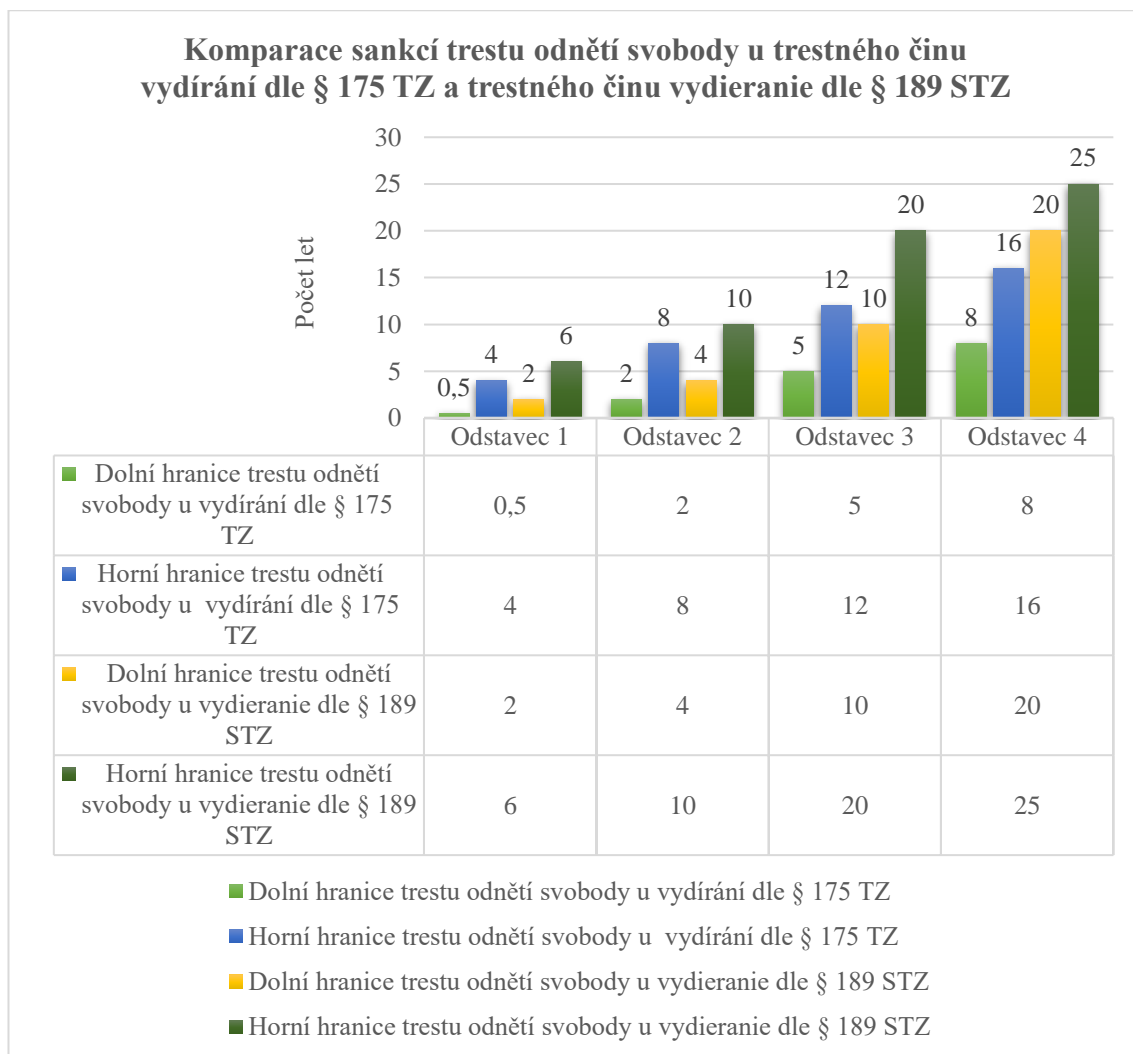
Příloha č. 1 - graf komparace trestních sankcí u trestného činu loupeže dle § 173 TZ a trestného činu vydírání dle § 188 STZ¹³³

pozn. č.1: u trestného činu loupeže dle § 188 odst. 4 STZ je ještě možnost uložení trestu odnětí svobody na doživotí

¹³³ Vlastní tvorba

Příloha č. 2 - graf komparace trestu odnětí svobody u trestného činu vydírání dle § 175 TZ a trestného činu vydírání dle § 189 STZ

pozn. č.2: u trestného činu vydírání dle § 189 odst. 4 je ještě možnost uložení trestu na doživotí.¹³⁴

¹³⁴ Vlastní tvorba